ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ ΚΩΔΙΚΩΝ ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΔΗΜΗΤΣΑΝΗΣ

Ἡ ἐν Δημητσάνῃ Ἑλληνικὴ Σχολὴ ἱδρύθη τὸ ἔτος 1764 [1], παλαιότερον ὅμως μυστικὴ καὶ ἀνεπίσημος Σχολὴ φαίνεται ὅτι ἐλειτούργει εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 967 ἱδρυθεῖσαν ἐπὶ τῶν ἀπορρώγων βράχων τοῦ *Μονοπόρου* μονὴν Παναγίας τῆς ἐπιλεγομένης τοῦ *Φιλοσόφου* [2], ἥτις καὶ μέχρι σήμερον *κρυφὸ σχολειὸ* ὑπὸ τοῦ λαοῦ καλεῖται. Ἀπὸ τὴν δημιουργηθεῖσαν εἰς τὴν μονὴν βιβλιοθήκην χειρογράφων καὶ ἐντύπων ὀλίγα μόνον περιεσώθησαν καὶ ταῦτα κατὰ τὴν ἵδρυσιν τῆς ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς μετεφέρθησαν ἐκεῖ. Ὁ μακραίων βίος τῆς μονῆς διέρρευσεν ἐν μέσῳ ἐθνικῶν περιπετειῶν. Ἕνεκα τούτου γραπτὰ μνημεῖα τῆς ἱστορίας αὐτῆς δὲν διεσώθησαν. Πάντως ὑπάρχουν ἐνδείξεις, πείθουσαι ὅτι εἰς τὴν μονὴν τοῦ Φιλοσόφου ὑπῆρχε συλλογὴ χειρογράφων.

Ἐκ τῶν χειρογράφων τούτων ἐν περγαμηνὸν τοῦ ΙΔ΄ αἰῶνος, περιέχον λόγους τῶν Πατέρων, εἶχε συναποκομίσει εἰς Ἱεροσόλυμα ὁ τρόφιμος τῆς μονῆς καὶ εἶτα πατριάρχης τῆς Ἁγίας Πόλεως Σωφρόνιος Δ΄ ὁ Καρκαλᾶς [3]. Ἕτερος κῶδιξ τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος, περιέχων Εὐαγγέλιον, ὡσαύτως ἐπὶ περγαμηνῆς, ἤδη εἰς τὴν Ἐθνικὴν ἡμῶν Βιβλιοθήκην ἀποκείμενος [4], εἶναι

---

[1] [Ε ὐ θ. Κ α σ τ ό ρ χ η], Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς καὶ περὶ τῶν καθιδρυτῶν καὶ πρώτων αὐτῆς διδασκάλων, ἐν Ἀθήναις 1847, σσ. κ΄+76. Τ ά κ η Χ. Κ α ν δ η λ ώ ρ ο υ, Ἡ Δημητσάνα, ἐν Ἀθήναις 1897, σελ. 14 κἑξ. Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ἡ Γορτυνία, ἐν Πάτραις 1898, σελ. 139 κἑξ. Σ π. Π. Λ ά μ π ρ ο υ, Ἡ Δημητσάνα καὶ ἡ Σχολὴ αὐτῆς· Λόγοι καὶ Ἄρθρα, ἐν Ἀθήναις 1902, σελ. 504 κἑξ. Πρβλ. καὶ «Ἀρκαδικὴν Ἐπετηρίδα», τόμ. Β΄ (1907), σελ. 40 - 41. Τ ρ. Ε. Ε ὐ α γ γ ε λ ί δ ο υ, Ἡ παιδεία ἐπὶ Τουρκοκρατίας, τόμ. Α΄, ἐν Ἀθήναις 1936, σελ. 229 κἑξ. κλπ.

[2] Ε ὐ θ. Κ α σ τ ό ρ χ η, Περὶ τῆς πρὸ αἰώνων ὑπάρξεως Ἑλληνικῆς Σχολῆς ἐν τῇ κατὰ τὴν Δημητσάναν ἱερᾷ μονῇ τῇ ἐπικαλουμένῃ τοῦ Φιλοσόφου, «Εὐαγγελικὸς Κῆρυξ», τόμ. Θ΄ (1865), σελ. 123 - 130.

[3] Ἀ θ. Π α π α δ ο π ο ύ λ ο υ - Κ ε ρ α μ έ ω ς, Ἱεροσολυμιτικὴ βιβλιοθήκη, τόμ. Β΄, ἐν Πετρουπόλει 1894, σελ. 578 - 579. Τ ά σ ο υ Ἀ θ. Γ ρ ι τ σ ο π ο ύ λ ο υ, Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Δημητσάνης καὶ Ἀργυροκάστρου, «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν, τόμ. Κ΄ (1950), σελ. 226.

[4] Ὑπ' ἀριθ. 163. Ἰ ω ά ν ν ο υ καὶ Ἀ λ κ ι β ι ά δ ο υ Σ α κ κ ε λ ί ω ν ο ς, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1892, σελ. 31 - 32. Ὁ ἀοίδιμος διδάσκαλος, ἱεροκῆρυξ καὶ εἶτα ἐπίσκοπος Φθιώτι-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

τὸ περίφημον Εὐαγγέλιον, τὸ λεγόμενον τοῦ *Βλαχομανόλη*, ἐφ' οὗ παραδίδεται ὅτι πρὸ τῆς 'Επαναστάσεως μὲν ὡρκίζοντο οἱ Γορτύνιοι καὶ μάλιστα οἱ ἀδελφοποιτοί [1], μετ' οὐ πολὺ δ' ὁ Παπαφλέσσας ὥρκιζε τοὺς μυουμένους εἰς τὰ τῆς Φιλικῆς 'Εταιρείας ἐν Δημητσάνῃ [2]. Ἄλλα χειρόγραφα, καθ' ἃ ἀναφέρει ὁ Καστόρχης, διηρπάγησαν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τοῦ ἐλευθέρου βίου [3], ἀσφαλῶς δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς 'Επαναστάσεως μετὰ τῶν ἐντύπων βιβλίων καὶ χειρόγραφα θὰ ἐχρησιμοποιήθησαν εἰς κατασκευὴν φισιγγίων [4].

Ἐν τούτοις μετὰ τὴν 'Επανάστασιν ὑπῆρχον ἄξια λόγου παλαιὰ χειρόγραφα εἰς Δημητσάναν, ὡς τὸ περιέχον λόγους τοῦ Μ. Βασιλείου εἰς σχῆμα 4ον, ἱστορημένον, ἔτι δὲ ἄλλα τοῦ ΙϚ' αἰῶνος συνεσταχωμένα εἰς ἕν, ἐν ᾧ λόγοι τοῦ 'Ισοκράτους καὶ ἡ Μέλισσα 'Αντωνίου τοῦ Βυζαντίου, διὰ χειρὸς τοῦ ἔτους 1587 [5]. 'Εκτὸς δ' αὐτῶν καὶ ἀριθμὸς κωδίκων νεωτέρων χρόνων εἶχεν ἀπολειφθῆ, ὅστις διὰ τῆς προσθήκης χειρογράφων ἐκ δωρεῶν διαφόρων δημητσανιτῶν καὶ τῆς περισυλλογῆς τῶν ἀνὰ τὰς μονὰς τῆς περιφερείας, τοὺς ναοὺς καὶ λοιπὰ πρόσωπα, ἀνέρχεται σήμερον εἰς 167 ἐν ὅλῳ, ὧν 23 ἐν τέλει (ἀπὸ τοῦ ἀριθ. 145 – 167) εἰσήχθησαν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐπ' ἐσχάτων ἐκ τῆς γορτυνιακῆς μονῆς Προδρόμου. Εἶναι φανερὸν ὅτι μέγας ἀριθμὸς τῶν χειρογράφων τούτων συνδέεται πρὸς τὰ ἐν τῇ Σχολῇ τῆς Δημητσάνης διδασκόμενα μαθήματα καὶ ἢ εἶναι μαθηματάρια, ἔργα τῶν κατὰ καιροὺς μαθητῶν, ὅμοια τῶν ὁποίων ἐκ Δημητσάνης μετεφέροντο καὶ εἰς ἄλλα μέρη [6], διότι πολλαχοῦ οὗτοι ἱδρύοντες σχολεῖα ἀνεδεικνύοντο εἰς αὐτὰ διδά-

---

δος Καλλίνικος Καστόρχης, εἰς τὰς φροντίδας τοῦ ὁποίου πολλοὺς ἐκ τῶν σημερινῶν κωδίκων ὀφείλει ἡ συλλογὴ τῆς Δημητσάνης, εἶχε προσφέρει χειρόγραφα καὶ εἰς τὴν 'Εθνικὴν ἡμῶν ἐν 'Αθήναις Βιβλιοθήκην. 'Εκ δωρεᾶς τοῦ ἰδίου τούτου προέρχονται καὶ τὰ αὐτόθι αὐτόγραφα ἀπομνημονεύματα τοῦ Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ.

[1] [Ε ὐ θ. Κ α σ τ ό ρ χ η], Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ 'Ελληνικῆς Σχολῆς, σελ. 38. Μ. Ο ἰ κ ο ν ό μ ο υ, 'Ιστορικὰ τῆς 'Ελληνικῆς παλιγγενεσίας ἢ ὁ ἱερὸς τῶν 'Ελλήνων ἀγών, ἐν 'Αθήναις 1873, σελ. 868.

[2] Σ π. Π. Λ ά μ π ρ ο υ, 'Η πυρῖτις τῆς Δημητσάνης· Λόγοι καὶ Ἄρθρα, σελ. 513.

[3] Ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 38.

[4] Θ. Κ ο λ ο κ ο τ ρ ώ ν η, Διήγησις συμβάντων τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς (1770-1836), ἔκδ. «'Εστίας», τόμ. Α', ἐν 'Αθήναις 1889, σελ. 69. Φ. Χ ρ υ σ α ν θ ο π ο ύ λ ο υ - Φ ω τ ά κ ο υ, 'Απομνημονεύματα περὶ τῆς 'Ελληνικῆς 'Επαναστάσεως, ἔκδ. Σ. 'Ανδροπούλου, ἐν 'Αθήναις 1899, σελ. 141. Σ π. Π. Λ ά μ π ρ ο υ, Ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 516 κ.ἄ.

[5] Y. H a r t l e y, Researches in Greece..., London 1831, σελ. 356.

[6] Οὕτω μαθηματάριον κατὰ τὸ ἔτος 1783 γεγραμμένον ὑπὸ τοῦ δημητζαναίου Παπαγεωργοπούλου, διὰ τῆς ψυχαγωγίας δὲ περιέχον ἑρμηνευόμενα κείμενα, ἀπέκειτο εἰς 'Ιεροσόλυμα. 'Α θ. Π α π α δ ο π ο ύ λ ο υ - Κ ε ρ α μ έ ω ς, Ἔνθ' ἀνωτ., τόμ. Α', ἐν Πετρουπόλει 1893, σελ. 377. Δύο χειρόγραφα τοιαῦτα συγκαταλέγονται μεταξὺ

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

σκαλοι [1], ἢ εἶναι ἀντίγραφα ἐξ ἄλλων προτύπων πρὸς τὸν αὐτὸν πάλιν σκοπὸν τῆς διδασκαλίας. Τοιαῦτα χειρόγραφα ἔφθασαν μέχρι τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἀνήκοντα ἄλλοτε εἰς δημητσανίτας λογίους μοναχούς, μηθητεύσαντας ἐν Δημητσάνῃ καὶ μετακομίσαντες εἰς Ἄθω τὰ χειρόγραφα, οἷοι μάλιστα ὑπῆρξαν οἱ Ἰωάννης – Ἱερόθεος Σπηλιωτόπουλος καὶ Ὀνούφριος Κουντουρόπουλος [2], οἵτινες ἔγραψαν ποικίλην μαθητικήν, διδακτικὴν καὶ μορφωτικὴν ὕλην εἰς τὰ χειρόγραφα αὐτῶν [3].

Καὶ ναὶ μὲν κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς Ἐπαναστάσεως κατεστράφη τὸ μέγιστον μέρος τῆς πλουσίας διὰ τὴν ἐποχήν της Βιβλιοθήκης τῆς ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς [4] καὶ τρόπον τινὰ διεκόπη ἡ χειρόγραφος παράδοσις δι' ἐν

τῶν κωδίκων τῆς μονῆς Ἁγίων Τεσσαράκοντα ἐν Λακεδαίμονι (ἤδη ἐν τῷ Ἱστορικῷ Ἀρχείῳ Σπάρτης), τὰ ὑπ' ἀριθ. 59 καὶ 64, ὧν τὸ πρῶτον ἐκ τῆς διδασκαλίας τοῦ ἐν Δημητσάνῃ διδασκάλου Ἀγαπίου Παπαδοπούλου ἐκ τῆς Γραμματικῆς, τὸ δὲ δεύτερον περιέχον ἑρμηνείαν ψυχαγωγικὴν λόγων τοῦ Ἰσοκράτους κλπ. Βλ. Ν. Α. Βέη, Κατάλογος τῶν χειρογράφων κωδίκων τῆς ἐν Θεράπναις μονῆς τῶν Ἁγίων Τεσσαράκοντα, «Ἐπετηρὶς τοῦ Παρνασσοῦ», τόμ. Η' (1904), σελ. 137, 138 - 139. Ἄλλο χειρόγραφον ΙΗ' αἰῶνος, λόγους τῶν Πατέρων περιέχον, εὑρίσκετο μεταξὺ τῶν χειρογράφων τῆς ἐν Ζαγορᾷ βιβλιοθήκης, βλ. Κ. Δυοβουνιώτην, «Νέος Ἑλληνομνήμων», τόμ. ΙΓ' (1916), σελ. 464. Ἕτερον ἀπόκειται εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς Βουλῆς, ΙΘ' αἰῶνος, περιέχον ἐκλογὰς Πατερικῶν λόγων. Βλ. Σπ. Π. Λάμπρου, «Νέος Ἑλληνομνήμων», τόμ. ΙΔ' (1917), σελ. 99.

[1] [Εὐθ. Καστόρχη], Ἔνθ' ἀνωτ., σελ. 22 - 23. Εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἐκ Δημητσάνης διδασκάλων ἀνάγονται πολλοί, ὡς ὁ ἐν Ἀθήναις Ἀθανάσιος Μπουσόπουλος, ὁ ἐν Τριπόλει Παρθένιος, οἱ ἐν Βυτίνῃ Δανιὴλ καὶ Παρθένιος κ.ἄ. Ἐν Βαμβακοῦ τῆς Λακεδαίμονος ἐδίδασκε πρὸ τῆς Ἐπαναστάσεως ἀγνώστου ἐπωνύμου διδάσκαλος, ἁπλῶς ἀλλὰ χαρακτηριστικῶς Δημητσανίτης καλούμενος. Φ. Κουκουλέ, Ἱστορία τῆς Βαμβακοῦς, ἐν Ἀθήναις 1907, σελ. 55. Π. Παπαζαφειροπούλου, Μεθυδριάς, ἤτοι ἱστορικὴ καὶ τοπογραφικὴ ἀφήγησις περὶ τῆς ἐν Βυτίνῃ Ἑλληνικῆς Σχολῆς..., ἐν Ἀθήναις 1883, σελ. 21 κέξ. Ἰω. Οἰκονόμου-Λοντοτσακίρη, Σημείωμα γιὰ τοὺς διδασκάλους τοῦ Σοποτοῦ, παρὰ Ν. Πολίτῃ, Χειρόγραφα μοναστηριῶν Αἰγίου καὶ Καλαβρύτων, «Ἑλληνικά», τόμ. ΙΑ' (1939), σελ. 106.

[2] Μ. Ι. Γεδεών, Λόγιοι καὶ βιβλιοθῆκαι τῆς ἐν Ἄθῳ μονῆς τῶν Ἰβήρων· «Ἐκκλ. Ἀλήθεια», τόμ. Δ' (1883 - 1884), σελ. 526, Ε' (1884 - 1885), σελ. 166.

[3] Οὕτως οἱ ὑπ' ἀριθ. 2339, 2342, 2405, 2407, 2425, 2548, 4619, 5772 ἁγιορειτικοὶ κώδικες (μονῶν Ξηροποτάμου καὶ Ἰβήρων) προέρχονται ἐκ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Σχολῆς. Σπ. Π. Λάμπρου, Catalogue of the Greek manuscripts on Mount Athos..., τόμ. Α', ἐν Κανταβριγίᾳ 1895, σελ. 200, 202 - 204, 215 καὶ τόμ. Β', 1900, σελ. 157, 343.

[4] Περὶ τῆς βιβλιοθήκης βλ. Ἱερωνύμου Βογιατσῆ, Περὶ τῆς ἐν Δημητσάνῃ Βιβλιοθήκης, «Ἀττικὸν Ἡμερολόγιον» Εἰρηναίου Ἀσωπίου, ἔτ. Β' (1868), σελ. 75 - 79. Τάκη Ταχτικοῦ (=Τάσου Γριτσοπούλου), Ἡ Βιβλιοθήκη Δημητσάνης, ἐν Τριπόλει 1939, σσ. 7.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

ἀξιόλογον διὰ τὴν Πελοπόννησον πνευματικὸν ἵδρυμα, ἀλλὰ διὰ τῆς συγκεντρώσεως τῶν τῆδε κἀκεῖσε διασκορπισθέντων κωδίκων καὶ διὰ δωρεῶν διαφόρων δημητσανιτῶν ἐντύπων καὶ χειρογράφων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, κατωρθώθη ὥστε νὰ πληρωθοῦν αἱ κεναὶ προθῆκαι τῆς Βιβλιοθήκης ἀφ' ἑνὸς καὶ ἡ ἐπ' ἐσχάτων ἀνακηρυχθεῖσα Δημοσία Βιβλιοθήκη ν' ἀριθμῇ περὶ τοὺς ἕνδεκα χιλιάδας τόμων σήμερον, νὰ συγκροτηθῇ δὲ ἡ ὁπωσοῦν ἐνδιαφέρουσα συλλογὴ τῶν χειρογράφων, ὁ κατάλογος τῶν ὁποίων μετὰ πάσης τῆς δυνατῆς συντομίας ἐκδίδεται κατωτέρω, διὰ τῆς γνωστῆς καὶ καθιερωθείσης παλαιογραφικῆς μεθόδου. Τὰ χειρόγραφα τῆς ἐν Δημητσάνῃ Βιβλιοθήκης καὶ τὰ παρ' αὐτῇ ἔγγραφα ἤγαγον εἰς τὴν ἵδρυσιν τοπικοῦ Ἱστορικοῦ Ἀρχείου τῆς ἐπαρχίας Γορτυνίας ἐκ μέρους τῆς πολιτείας, ἵνα διὰ τῆς συγκεντρώσεως τοῦ ἐγκατεσπαρμένου εἰς νομικὰ ἢ φυσικὰ πρόσωπα ἀρχειακοῦ ὑλικοῦ καὶ δι' ἀγορῶν πλουτιζόμενον ἀποτελέσῃ τοῦτο εὐπρόσωπον κρατικὴν ὑπηρεσίαν, διὰ τὴν διάσωσιν καὶ μελέτην τῶν πηγῶν τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Ἓν βῆμα σταθερὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον εἶναι ἡ ἔκδοσις τοῦ μετὰ χεῖρας Καταλόγου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

1.

Περγαμηνή. Διαστ. 0,11×0,07 μ. Αἰὼν ΙϚ'. Φ. 163.

Ὡρολόγιον τὸ Μέγα.

Ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Ἐν τέλει προστίθενται:

(φ. 106α). Μηνολόγιον, περιέχον τὰς ἐνδοξοτέρας καὶ ἐπισημοτέρας τῶν ἑορτῶν...

(φ. 139β). Ψαλμοὶ διάφοροι.

(φ. 144α). Τροπάρια τοῦ ἑσπερινοῦ καὶ τοῦ ὄρθρου ἐκ τῆς ὀκτωήχου.

Ὁ κῶδιξ διατηρεῖται καλῶς, παρὰ τὴν ἐκ τῆς συχνῆς χρήσεως καὶ τῶν κηρίων καὶ λυχνιῶν φθοράν. Κοσμεῖται ὑπὸ κεφαλαιωδῶν γραμμάτων, ἅτινα μετὰ τέχνης ἐξειργασμένα, πεποικιλμένα διὰ χρυσοῦ, εὐμεγέθη καὶ ὡραῖα, περικοσμοῦν τὰ φύλλα τοῦ κώδικος. Ἐπίτιτλοι βραχεῖς διὰ μέλανος ἐρυθροῦ ἔχουν ἀποσβεσθῆ ἐκ τῆς τριβῆς, ἐνῷ τὸ μέλαν τοῦ κειμένου οὐδεμίαν παρουσιάζει μεταβολήν. Ἡ στάχωσις βυρσίνη. Ἡ προσθία πινακὶς διατηρεῖ κατὰ τὸ πλεῖστον ἀκέραιον τὸ ἐκ σκληροῦ δέρματος περικάλυμμα, ἡ ἑτέρα οὐδόλως, οὖσα καρυΐνη. Τὸ νῶτον καλύπτεται δι' ὑφάσματος, ἐκπεσούσης τῆς βύρσης.

Μεταξὺ τῶν φ. 14–15 ἐξερρύη ἓν φύλλον, ἕτερα δὲ μεταξὺ τῶν 16–17α καὶ 102–103 καὶ ἀλλαχοῦ. Ὁ κῶδιξ εἶναι γεγραμμένος μετ' ἄκρας ἐπιμελείας, ἡ χεὶρ τοῦ βιβλιογράφου ἔγραψε σταθερῶς διὰ γραμμάτων σμικροτάτων, μὲ πληθὺν συντομογραφιῶν καὶ ἐπιτμήσεων.

2.

Χαρτ. Διαστ. 0,146×0,095×0,07 (νῶτον). Αἰὼν ΙΖ'. Φ. 383.

1. (φ. 1α). Μαξίμου ἱερομ. Πελοποννησίου, τοῦ ὁμολογητοῦ, Κυριακοδρόμιον, ἤτοι ὁμιλίαι εἰς τὰ Εὐαγγέλια τῶν Κυριακῶν ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ. Ἀρχ.: *Ἀδελφὸς ἠρώτησε γέροντα λέγων· παρακαλῶ σε, πάτερ, εἰπέ μοι, τίς ὁ σκοπὸς τῆς ἐνανθρωπήσεως.*

2. (φ. 42α). Τοῦ αὐτοῦ, Κεφάλαια διάφορα ἐν ἐξηγήσει ὑπάρχοντα. Περὶ τῆς εἰς θεὸν ἀγάπης, τίς ἐστι καὶ πῶς ἢ διὰ τίνων κατορθοῦται... Ἀρχ.: *Ἀγάπη μέν ἐστι διάθεσις ψυχῆς ἀγαθή...*

3. (φ. 265α). Περὶ τοῦ τί εἰσιν ἐργασίαι, δι' ὧν ὁ θεὸς θεραπεύεται... Ἀρχ.: *Πρώτη ἡ καθαρὰ προσευχή. Δευτέρα ἡ ψαλμωδία, ἢ μετὰ πλήθους ἢ κατὰ μόνας...*

4. (φ. 273α). Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Νείλου τοῦ ἀσκητοῦ,

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Παραίνεσις πρὸς μοναχόν· Ἀρχ.: *Ἀκρασίαν βρωμάτων, περικόπτει νηστεία· ἀκολασίαν δὲ πορνείας περιαιρεῖ ἐγκράτεια μετὰ προσευχῆς...*

5. (φ. 277α). Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Κεφάλαια διάφορα. Ἀρχ.: *Φόβον θεοῦ ἔχε καὶ πόθον, καθαρῷ δὲ τῷ μαρτυρίῳ τῆς συνειδήσεως πρὸς πάντας κέχρησο...*

6. (φ. 283β). Τ ο ῦ ἀ β β ᾶ Ν ε ί λ ο υ, Στίχοι κατὰ ἀλφάβητον πρὸς ἀρχάριον μοναχόν. Ἀρχ.: *Ἀρχὴν ἀγαθὴν τὴν ξενιτείαν ποιοῦ. Βίον εὐκλεῆ κοινόβιον λογίζου...*

7. (φ. 284β). Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ἑτέρα ἀλφάβητος ὡραία.

8. (φ. 286α). Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ἑτέρα ἀλφάβητος ὡραία.

9. (φ. 287α). Τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ἕτερα κεφάλαια εἴκοσι ἕξ.

10. (φ. 288α). Θ. Σ τ ο υ δ ί τ ο υ, Πρὸς μοναχούς.

11. (φ. 288β). Ν ε ί λ ο υ τ ο ῦ ἀ σ κ η τ ο ῦ, Περὶ ἀντιζύγων ἀρετῶν καὶ κακιῶν Κεφάλαια.

12. (φ. 297α). Τοῦ ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Ἰ σ α ὰ κ τ ο ῦ Σ ύ ρ ο υ, α) λόγος περὶ τάξεως τῶν ἀρχιερέων. Ἀρχ.: *αὕτη ἐστὶν ἡ τάξις ἡ σώφρων καὶ θεῷ προσφιλής, τὸ μὴ βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὧδε κἀκεῖσε...* β) διδαχὴ περὶ τῆς μοναχικῆς πολιτείας.

13. (φ. 305α). Μ α κ α ρ ί ο υ τ ο ῦ Α ἰ γ υ π τ ί ο υ, Ὁμιλία Γ΄.

14. (φ. 313α). Ἰ ω ά ν ν ο υ, Ἐ π ι σ κ ό π ο υ Κ α ρ π ά θ ο υ, Πρὸς τοὺς ἀπὸ τῆς Ἰνδίας προτρέψαντας μοναχοὺς παρακλητική.

15. (φ. 322β). Ἀρχὴ τῆς διόπτας κεφάλαια κείμενα. Περιέχει γνώμας Πατέρων, ἤτοι Ἰω. Χρυσοστόμου, Κυρίλλου, Βασιλείου, Ἰσαάκ, Μαξίμου, Ἰσιδώρου Πηλουσιώτου, Σειράχ, Σολομῶντος, Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Θεοδωρήτου Ἡρακλείας, Ἁγ. Ἀναστασίου, Νείλου.

16. (φ. 339α). Ἀ δ ή λ ο υ, α) Ψυχή. Σύντομος ἐξήγησις καὶ διάγνωσις τοῦ τριμεροῦς τῆς ψυχῆς. Ἀρχ.: *ὅτι τρία μέρη τῆς ψυχῆς, λογισμός, θυμὸς καὶ ἐπιθυμία...*· β) (φ. 345α). Περὶ τῆς αὐτεξουσιότητος τῆς φύσεως τῶν ἀνθρώπων· γ) (φ. 347α). Περὶ διακρίσεως τῆς φύσεως τῶν πραγμάτων.

17. (φ. 349α). Ἰ ω. Χ ρ υ σ ο σ τ ό μ ο υ, Περὶ τοῦ γινώσκειν ἀλλήλους ἐν τῷ μέλλοντι δίκαιοι καὶ ἁμαρτωλοί, ἐξήγησις ὑπὸ ἀδήλου.

18. (φ. 350β). Περὶ τῶν ἐπουρανίων ταγμάτων κλπ.

19. (φ. 352α). Περὶ τῶν ἑπτὰ ἁμαρτημάτων κλπ.

20. (φ. 359β). Περὶ τῆς ἐπιγείων καὶ ἐπουρανίων κατασκευῆς. Ἀρχ.: *τῆς γῆς τὸ σχῆμα οὔτε τετράγωνόν ἐστιν, οὔτε τρίγωνον, οὐδὲ πάλιν ὁλοστρόγγυλον... ἤγουν περιστρογγυλόμακρον καὶ οἷον αὐγοσχημάτιστον...* Περὶ τῶν τεσσάρων θαλασσῶν. Περὶ τοῦ ὠκεανοῦ ποταμοῦ. Περὶ τοῦ παραδείσου. Περὶ τῶν θερμῶν ὑδάτων. Περὶ νεφελῶν, χιόνος, βροχῶν, χαλάζης, πάχνης, δροσίας καὶ κρυστάλου. Περὶ κομήτων τῶν πιπτόντων εἰς τὴν γῆν. Περὶ οὐρανοῦ καὶ ἀστέρων. Περὶ τῶν ὑδαρικῶν ζωδίων...

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ἐν φ. 39β, ἡ σημείωσις : *† ετοῦτο τὸ βιβλίο εἶναι τοῦ ση|γματίου (;) ὅροβ κ(αὶ) ὅποι|ος τὸ ξενῶσοι ἂς ἔχει τὸ επι|τίμιον.*

Ἐν φ. 40α, δι' ἐρυθροῦ μέλανος, κηλιδώσαντος πᾶσαν τὴν σελίδα καὶ τὴν προηγουμένην, ταῦτα : *δόξα σοι ὁ θ(εὸς) ἡμ(ῶν) ὁ δοὺς | ἀρχὴν κ(αὶ) τέλος καὶ πάλ(ιν) | ἐρῶ δώξα [σοι· τέλος] ἔσχεν | πόνω δαβὶδ τάλ[ανος] κ(αὶ) ρα[κεν]|δύτου· | ἐν τῇ χώρα κ(αὶ) πόλ(ει) Θηβῶν κ(αὶ) | ἐν ἔτει ἀπὸ ἀδὰμ | ζρλε' | ἀπὸ χ(ριστο)ῦ δὲ | αχκζ' | μαρτίου | ἐτελῃώθη.*

Δι' ὑστέρας γραφῆς ἐν φ. 41β, ταῦτα : *Αὐτὸ τὸ βιβλίον ὑπάρχει τοῦ μοναστηρίου Φιλοσόφου καὶ ὅποιος τὸ πάρῃ νὰ διαβάσῃ καὶ δὲν ἐννοιασθῇ νὰ τὸ δώσῃ ὀπίσω, νὰ ἔχῃ τὴν κατάραν τῆς Παναγίας καὶ ἡ μερὶς αὐτοῦ μετὰ τοῦ προδότου Ἰούδα.*

Φ. 320α, ἐν τῷ ἐσχάτῳ στίχῳ, διὰ χειρὸς τοῦ βιβλιογράφου : *τῷ τελειοτ(ῇ) τ(ῶν) καλ(ῶν) θ(ε)ῷ † δόξα αχκθῳ οκτωβρ(ίου) κη' | ἐν τῇ χώρα... [Θηβῶν].*

Ὁ κῶδιξ εἶναι κολοβός. Πιθανώτατα ἐγράφη ὑπὸ τῆς αὐτῆς χειρός, ἀλλ' εἰς χρόνους διαφόρους. Περὶ τούτου μαρτυρεῖ καὶ ἡ χρῆσις τριῶν εἰδῶν μέλανος. Τὰ ἀρχικὰ τῶν διαφόρων κεφαλαίων μεγάλα, ἐρυθροβαφῆ, μετά τινος διακόσμου. Ἄξιαι παρατηρήσεως φράσεις τινὲς ἐν τῇ ὤα, οἷον : (φ. 116β) *ἄκουε,* (φ. 115β) *ὅρα,* (φ. 106β) *πρόσεχε τί φησιν ὁ πατήρ,* (φ. 96β) *σαφέστατον* κλπ. Ἡ στάχωσις διὰ βύρσης τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Ἐπὶ τοῦ νώτου : *Θεοφόρου Μαξίμου.*

3.

Χαρτ. Διαστ. 0,131×0,082. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 47.

Καλλινίκου Καστόρχη[1], Ἐπισκόπου Φθιώτιδος, Ἡμερολόγιον ἀπὸ τοῦ Ὀκτωβρίου 1838 μέχρι Ὀκτωβρίου 1852.

---

[1] Ὁ Καλλίνικος Καστόρχης ὑπῆρξεν ἐκ τῶν δραστηρίων κληρικῶν τῆς ἐπαναστατικῆς περιόδου καὶ μετ' αὐτήν, χρηματίσας διδάσκαλος εἰς διαφόρους τόπους, ἱεροκήρυξ, γραμματεὺς ἀγωνιστῶν, ὑπουργείων καὶ ἐπιτροπῶν καὶ τέλος ἐπίσκοπος Φθιώτιδος. Τοῦ ἀνδρὸς ἀπόκεινται καὶ ἄλλοι κώδικες εἰς τὴν ἰδίαν βιβλιοθήκην, εἴτε ἴδιοι, εἴτε ποικιλοτρόπως ἀποκτηθέντες. Περὶ αὐτοῦ πρὸς τὸ παρὸν βλ. 1) Κ. Δυοβουνιώτου, Καλλίνικος Καστόρχης, «Ἱερὸς Σύνδεσμος», ἔτ. Η' (ΙϚ'), περ. β', φ. 189 (15/3/1913), σελ. 3-4. 2) Ἀρχιμ. Χρυσάνθου Ἀντωνιάδου, Καλλίνικος Καστόρχης, αὐτόθι φ. 194 (1/6/1913), σελ. 2-3. 3) Γ. Π. Κρέμου, Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Φθιώτιδος Καλλίνικος Καστόρχης, ἐν Ἀθήναις 1863, σελ. ιδ'+93. 4) Πολυκάρπου Συνοδινοῦ, μητρ. Γόρτυνος - Μεγαλοπόλεως, Ὁ Φθιώτιδος Καλλίνικος Καστόρχης, «Θεολογία», τόμ. Θ' (1931), σελ. 97-113. 5) Τὰ τῆς ἐκφορᾶς καὶ ταφῆς τοῦ ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει ἀρχιεπισκόπου Φθιώτιδος καὶ Λοκρίδος Καλλινίκου Καστόρχη καὶ οἱ εἰς αὐτὸν ἐκφωνηθέντες ἐπικήδειοι λόγοι [ὑπὸ τοῦ ἱεροκήρυκος Χριστοφόρου Σταματιάδου καὶ τοῦ βουλευτοῦ Ἀττικῆς Τιμολέοντος Φιλήμονος], Ἀθήνησιν 1877, σσ. 32.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Φύλλα τινὰ ἀφέθησαν λευκά, ἵνα συμπληρωθῶσιν ὡς φαίνεται βραδύτερον. Στάχωσις βυρσίνη νεωτάτη. Ὁ κῶδιξ περιῆλθεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐκ δωρεᾶς τοῦ καθηγητοῦ Δημ. Παππούλια.

4.

Χαρτ. Διαστ. 0136×0,096. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 27.

[Παναγιώτου Κάλα-Τσοπανάκου], «Στιχουργία τῆς Πελοπόννισος πολέμους 1821 απριλίου 25» [1].

5.

Χαρτ. Διαστ. 0,156×0,105. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 111.

1 (φ. 5α) «Ἐπιστολαὶ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν πρόσωπον, σὺν τοῖς τίτλοις, μετὰ καί τινων ἄλλων ἑρμηνειῶν».

Προτάσσονται σημειώσεις τινὲς καὶ διηγήσεις ἱστορικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ (φ. 1-4), ἕπονται δὲ (φ. 50α) κεφάλαια «περὶ τῶν ἐπιστολικῶν τύπων, πόσοι εἶναι καὶ πῶς ὀνομάζεται ἕκαστος». Ἀπὸ τοῦ φ. 71β σχέδια προικοσυμφώνου, περὶ τοῦ πῶς δεῖ γράφειν τὸν πνευματικὸν τὴν συμμαρτυρίαν, τοὺς ἀρχιερεῖς συστατικόν, παραίτησιν κ.ἄ. [2].

Ἐν φ. 56β ἐν τῇ ᾤᾳ : *Καὶ τόδε Ἀθανασίου Καλπακοπούλου*. Τὸ αὐτὸ ἐπαναλαμβάνεται ἐν φ. 108β, 80β. Ἐκ πολλῶν ἐνδείξεων γίνεται φανερὸν ὅτι ὁ κῶδιξ ἐγράφη ἐν τῇ Σχολῇ Δημητσάνης. Ἡ Βιβλιοθήκη αὐτῆς ἀπέκτησεν αὐτὸν διὰ δωρεᾶς τοῦ μητροπολίτου Φθιώτιδος Ἰακώβου Παπαϊωάννου ἐκ τῆς βιβλιοθήκης τοῦ πατρός του Νικολάου ἱερέως Παπαϊωάννου [3].

6.

Χαρτ. Διαστ. 0,152×0,103. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 168.

1. (φ. 9α). Ἀδήλου, Ῥητορικῆς πραγματεία. Ἀρχ. : *Περὶ περιό-*

---

[1] Βραχεῖαν περιγραφὴν μετά τινων πληροφοριῶν τοῦ κώδικος βλ. ὑπὸ Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου, Ἕνα τραγούδι τοῦ Τσοπανάκου, «Νέα Ἑστία», τόμ. ΚΗ' (1940), σελ. 1155 κἑξ. Τοῦ αὐτοῦ, Ὀλίγα περὶ Τσοπανάκου, αὐτόθι, τόμ. ΚΘ' (1941), σελ. 465-466.

[2] Σχέδια ἐπιστολῶν τινων ἀναφέρονται εἰς πραγματικὰ γεγονότα καὶ ἐχρησιμοποιήθησαν ἤδη. Τάσου Ἀθ. Γριτσοπούλου, Ἡ Ἀρχιεπισκοπὴ Δημητσάνης καὶ Ἀργυροκάστου, «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. Κ' (1950), σελ. 239-241.

[3] Κατὰ σημείωμα ἐπὶ χάρτου, ἀπὸ 20 Σεπτεμβ. 1923, τοῦ καθηγητοῦ Δημ. Παππούλια.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

δου. Περίοδός ἐστι λόγος καθ' ἑαυτόν, διάνοιαν τελείαν καὶ ἀπολελυμένην δηλῶν..... Ἄλλα κεφάλαια: Περὶ ἁρμονίας τῆς κατεστραμμένης περιόδου. Περὶ τοῦ τρόπου τοῦ τὴν περίοδον ἐκτείνειν καὶ τὸ ἁπλῶς πᾶσαν ὁμιλίαν. Περὶ ποιότητος.

2. (φ. 37α). «Λευχειμονοῦσα ῥητορική, εἴτουν Ἀφθονίου προγυμνάσματα, ἐκ τ(ῆς) Λατίν(ων) ἀνθολογηθέντα φωνῆς.. σπουδῇ καὶ πόνῳ Ἀναστασίου πα(πα): Βασιλοπούλου, τοῦ ἐξ Ἰωαννί(νων) ἐν τῇ κωμοπόλει Τυρνάβῳ τῆς Θετταλί(ας) διατρίβοντος· χάριν τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδασκομ(ένων) πρωτοπείρων μαθητῶν» [1].

Ἐν φ. 37β ὁ αὐτὸς καθορίζει σαφέστερον ἐν στίχοις οὑτωσὶ τὰ τοῦ βιβλίου:

Ἰακώβου ἱεροδιακόνου τοῦ Κυπρίου
εἰς τὴν Βίβλον

Πυκτίδα ῥητορικῆς ὁ λατινιίδων ὀχετεύσ(ας)
ταύτην ἐκ λιβάδων ἔπλετ' Ἀναστάσιος·
ἀμφοτέρης πάντως διαλέκτου δεξιὸς ἴδμων
πλήρης τῶν σοφίης καὶ χαρίτ(ων) τρόφιμ(ος).

Τοῦ αὐτοῦ, κατ' ἐρωταπόκρισιν

ΠΕΥ. *Τίς σε ἁλουργοφορεῖν θέτο ῥητορικὴ βαθύολβε,*
τὴν πάρος οὐ τοῖον φᾶρος ἑασσαμένην;
ΑΠ. *Ἔξοχος ἐν λογίοισιν ἀνὴρ στόμα καλλιόπης τε,*
ἔρνος Ἰωαννί(νων) θεῖος Ἀναστάσιος·
Παίδων Ἑλλήν(ων) χάριν αὐτὰρ ἑῶν γε μαθητῶν
πλεῖστα πονησάμε(νος) τεῦχ' μ' ἁλουργοφορεῖν·
Οὗ τὸ πόλ' ἐν σοφίῃ ἄγαται κωμόπτολις ἄρτι
Τύρναβος, ὡσαύτως πᾶσατε θετταλίη.
Σφῶν ἐνὶ γυμνασίῳ σελαγίζοντος νεοδμήτῳ
μαρμαρυγαῖς ἀρετῶν πολυμαθημοσύνης.

---

[1] Περὶ τοῦ ἐξ Ἰωαννίνων διδασκάλου καὶ ἱεροκήρυκος βλ. Κ. Ν. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, ἐν Ἀθήναις 1868, σελ. 441 - 442. Οἱ στίχοι τοῦ ἐπιγράμματος, ἐκ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1192 χειρογράφου κώδικος τῆς Ἐθνικῆς ἡμῶν Βιβλιοθήκης, ὑπὸ Ἰωάννου καὶ Ἀλκιβιάδου Σακκελίωνος, Κατάλογος τῶν χειρογράφων τῆς Ἐθνικῆς Βιβλιοθήκης τῆς Ἑλλάδος, ἐν Ἀθήναις 1892, σελ. 216 - 217. Βλ. καὶ Ἐπαμ. Γ. Φαρμακίδου, Ἡ Λάρισα, Βόλος 1926, σελ. 102 - 103. Ἐξ ἑτέρου δὲ ἀντιγράφου, Μ. Παρανίκα, Σχολὴ ἐν Τυρνάβῳ τῷ 1702, περιοδ. τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, τόμ. ΙΑ' (1876 - 1877), σελ. 74.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ἐν φ. 38α ἡ προσφώνησις :

Τῷ πανιερωτάτῳ κ(αὶ) λογιωτάτῳ μ(ητ)ροπολίτῃ τῆς ἁγιωτάτης μητροπόλεως Λαρίσσης κυρίῳ κυρίῳ Παρθενίῳ ὑπερτίμῳ κ(αὶ) ἐξάρχῳ δευτέρας Θετταλί(ας) κ(αὶ) πάσης Ἑλλάδος, ἀπὸ 6 Φεβρουαρίου 1702.

Ἀρχ. : *Ἔπρεπεν ἄρα, δέσποτα ἀξιάγαστε...* [1]. Μεθ᾽ ὃ ἐπιγράμματα εἰς τὸν ἴδιον.

3. (φ. 39β). Στοιχεῖα ῥητορικῆς, κατ᾽ ἐρωταπόκρισιν. Προτάσσεται προοίμιον.

Ἐν φ. 159α : *χάρις τοίνυν τῇ προσκυνητῇ, καὶ ἁγίᾳ τριάδι, ἐξ ἧς πᾶν εἴ τι ἀγαθὸν ἐν τῷ κόσμῳ ἀγαθοδότης μετοχετεύεται, καὶ ἐξαπλοῦται· μόνῳ γὰρ σοφῷ θεῷ (κατὰ τὸν μακάριον Παῦλον) διὰ Ἰ(ησο)ῦ Χ(ριστο)ῦ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας. Τέλος.*

Ἐν φ. 159β : *Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις Γεωργίου τοῦ Τζερκιστιανοῦ.*

Ἐν φ. 167α : *ἀφηερώθη παρα Παναγ. ἐκ Δημιτζάνα Καρακάλου.*

Ἐν φ. 8β ἐν τῇ ᾤα διακρίνεται μετ᾽ ἄλλων δύο δυσξυμβλήτων λέξεων τὸ ὄνομα *Ἀγάπιος.*

Φύλλα τινὰ ἀφέθησαν λευκά. Ἡ γραφὴ ἐπιμεμελημένη. Ἡ διατήρησις καλή. Στάχωσις διὰ βύρσης νεωτάτη. Ἐκ τῆς νοτίδος φύλλα ἱκανὰ διαποτισθέντα ἐφθάρησαν.

7.

Χαρτ. Διαστ. 0,147×0,102. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 114.

1. (φ. 5α). «Τοῦ πανσεβάστου καὶ κριτοῦ Θεσσαλονίκης Ἀρμενοπούλου, Λεξικὸν κατὰ στοιχεῖον, περιέχον τὰ κοινῶς γραφόμενα ῥήματα, ἐν ᾧ δείκνυται τινὰ μὲν αὐτῶν εἰσὶν ἀμετάβατα, τινὰ δὲ μεταβατικά...».

Οὕτως : ἀγάλλομαι τὸ χαίρω, ἀγάλλω δὲ τὸ τιμῶ, ἕτερον, αἰτιατικήν, ὅθεν καὶ ἄγαλμα μεταβατικὸν εἰς αἰτιατικήν· ὡσαύτως καὶ τὸ ἀγάλλομαι τῇ ψυχῇ εἰς δοτικήν.

Φ. 34β. *Εἶδον, ἀντὶ τοῦ ἐθεασάμην, καὶ μεθ᾽ ὅσων συνάπτεται προθέσεων, οἷον κατεῖδον, περιεῖδον, ἀντὶ τοῦ περιέβλεψα· ἐπεῖδον, ὅπερ ἐπὶ πολὺ μὲν ἐπὶ συμφορᾶς τίθεται, ἅπαξ δὲ ἐπὶ ἐπιθυμίας παρὰ Θουκυδίδῃ· ὑπερεῖδον δὲ μόνον ἀντὶ τοῦ κατεφρόνησα εἰς γενικήν.*

2. (φ. 84α). Βιβλίον γραμματικῶν ἐρωτημάτων : *Τί ἐστι γραμματική ;*

---

[1] Ἡ προσφώνησις πρὸς τὸν Λαρίσης Παρθένιον Β΄ (1688 - 1702) δὲν περιέχεται παρὰ τοῖς ἀνωτέρω. Περὶ αὐτοῦ βλ. Ε. Φαρμακίδην, Ἔνθ᾽ ἀνωτ., σελ. 102 - 103. Ν. Ι. Γιαννοπούλου, Ἐπισκοπικοὶ κατάλογοι Θεσσαλίας, «Ἐπετηρὶς Παρνασσοῦ», τόμ. Ι΄ (1914), σελ. 275 - 276, ἔνθα καὶ ἄλλα ἐπιγράμματα πρὸς τὸν αὐτὸν Παρθένιον. Μ. Παρανίκα, Ἔνθ᾽ ἀνωτ., σελ. 75, ἡ ἐπιστολή.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Γραμματική ἐστιν ἐμπειρία τῶν παρα ποιηταῖς καὶ συγγραφεῦσιν ὡς ἐπὶ πολὺ λεγομένων.

Φύλλα τινὰ ἀφέθησαν λευκά. Ἐν ἀρχῇ προτάσσονται κανόνες γραμματικοί. Ἐκ τοῦ λεξιλογίου ἔλλείπει τὸ στοιχεῖον Ρ, τὸ Π δὲν ὁλοκληροῦται, περατοῦται δὲ τοῦτο διὰ τοῦ Χ. Ἔγραψαν δύο χεῖρες. Στάχωσις νεωτέρα βυρσίνη.

8.

Χαρτ. Διαστ. 0,15×0,102. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 48.
Μαθηματάριον.
Περιέχει γραμματικὰς ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν τριῶν κλίσεων.
Ἐν φ. 1β : *καὶ τόδε σὺν τοῖς ἄλλοις Γεωργίου τοῦ ἐκ Σίφνου.*
Ὁ κῶδιξ ἀστάχωτος

9.

Χαρτ. Διαστ. 0,135×0,09. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 16.

Κατάστιχον, περιέχον κτηματικὰς ἀναγραφάς, λογαριασμούς, ἐνθυμήσεις, μεριδοχάρτια, ἀδήλου τινὸς μονῆς Φθιώτιδος (Σούρπη ;), μεταφερθὲν ἐκεῖθεν μετ᾿ ἄλλων ἐγγράφων ὑπὸ τοῦ ἐπισκόπου Φθιώτιδος Καλλινίκου Καστόρχη. Ἄνευ σταχώσεως.

10.

Χαρτ. Διαστ. 0,135×0,10. Αἰὼν ΙΘ΄.
Ὅμοιον τῷ προηγουμένῳ.

11.

Χαρτ. Διαστ. 0,158×0,102. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 75.

Μαθηματάριον, περιέχον σχόλια εἰς τοὺς ἐπιστολικοὺς τύπους μετὰ ὑποδειγμάτων.

Ἐν φ. 1α κατὰ τὴν ἄνω ὦαν : *ἐν τῷ αψμεῳ ἔτει μουνιχιῶνος δ᾿ ἱσταμένου.*

Στάχωσις νεωτάτη.

12.

Χαρτ. Διαστ. 0,152×0,111. Αἰὼν ΙϚ΄–ΙΗ΄. Φ. 176.

1. (φ. 9β). Ἐ φ ρ α ὶ μ τ ο ῦ Σ ύ ρ ο υ, Πῶς χρὴ ἀναγινώσκειν ἢ ἀναγινώσκοντι προσέχειν. Ἀρχ. : *Ὅταν ταῖς θείαις βίβλοις προσομιλῇς, μὴ*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

ἁπλῶς ἔσο κατεσπουδασμένος, ἐπιτρέχων ἐξ ἐπιπολῆς καὶ διδὼν παρέργως τὰ γεγραμμένα...

2. (φ. 10α). Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου, «Ἀπομνημονεύματα συλλεγέντα παρ' αὐτοῦ ἐκ διαφόρων τῶν καθ' ἡμᾶς καὶ τῶν θύραθεν· ἃ λέγονται Μέλισσα ..». Λόγος εἰς διάφορα κεφάλαια Γενέσεως, Ἐξόδου κλπ.

Προηγεῖται (φ. 4α) πίναξ τῶν κεφαλαίων τοῦ ἔργου.

3. (φ. 107α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἐκ τῶν τοῦ δευτέρου βιβλίου τῆς Μελίσσης· τούτου προτάσσεται (φ. 105α) «προσευχὴ ἐκ τοῦ Θηκαρᾶ»,

4. (φ. 139α). Μαξίμου τοῦ Πελοποννησίου, Ἐκ τῶν κεφαλαίων ἐκ τῆς πρώτης ἑκατοντάδος... Ἐκλογαὶ καὶ ἐκ τῆς β' καὶ γ' ἑκατοντάδος.

5. (φ. 153α). Ἱπποκράτους, Ἀφορισμῶν τμῆμα α'—η'. Ἀρχ. : *Ὁ βίος βραχύς, ἡ δὲ τέχνη μακρά, ὁ δὲ καιρὸς ὀξύς, ἡ δὲ πεῖρα σφαλερή, ἡ δὲ κρίσις χαλεπή...*

6. (φ. 166β). Τοῦ Ἁγίου Ἀντιόχου, Πρὸς Εὐστάθιον περὶ λογισμῶν.

Ἐν φ. 7α ἐπιστολὴ Εὐγενίου Ἰωαννουλίου, τοῦ ἐξ Αἰτωλίας, πρὸς Παλλάδιον τὸν Πελοποννήσιον ἰατρόν, ἀπὸ 18 Σεπτ. 1664 [1].

Ἐν δὲ φ. 9α τὰ ἑπόμενα σημειώματα :

Εἰς χρῆσιν νικηφόρου ἱερομ(ονά)χ(ου) πρεγγέλε(ως) κ(αὶ) τῶν φίλ(ων) νῦν δ' ἀμβροσίου θετ(ταλοῦ) κ(αὶ) τῶν ἑξῆς.

Γρόσια 12 — ἐτιμήθη τὸ παρόν : —

† 1670 — Νοεμβρίου, τρέχον(τος) ἠγόρασα τὸ παρὸν
βιβλίον 'γώ, ὁ ῥηθεὶς ἀμβρόσιος, ἐξ Ἀθην(ῶν) μέρους
δι' ὀβολῶν ΡΝ' ἐν ταῖς Θήβαις τ(ῆς) Βοιωτί(ας) κ(αὶ) μηδεὶς
αὐθάδης τολμήσῃ κ(αὶ) ἀποξενώσῃ μοι τοῦτο ἄνευ τῆς ἐμῆς γνώμης
κ(αὶ) θελήσεως ἐν βάρει ἀλύτου ἀφωρισμοῦ τοῦ ἀπὸ θ(εο)ῦ. Τὸ δὲ
βιβλίον μέλισσα.

† 1672 ἐν μη(νὶ) Ὀκτωβρίῳ, 18 ἡμέρα ς' ὁποὺ ἔγινεν | ἡ φρικτὴ καταιγὶς κ(αὶ) ζάλη καὶ ταραχὴ τῶν ὑδάτων, τοῦ νεροπον|τισμοῦ, καὶ τῆς

---

[1] Ἡ ἐπιστολὴ εἶναι ἀνέκδοτος. Πρὸς τὸν αὐτὸν Παλλάδιον ὁ Εὐγένιος ἀπέστειλε καὶ ἄλλην ἐπιστολήν, κατὰ τὸ ἔτος 1668. Βλ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, μητροπ. πρ. Λεοντοπόλεως, Ἐπιστολαὶ Εὐγενίου Ἰωαννουλίου τοῦ Αἰτωλοῦ, «Ἑλληνικά», τόμ. Ζ' (1934), σελ. 83 κἑξ., ἔνθα καὶ ἡ σχετικὴ περὶ τοῦ διδασκάλου βιβλιογραφία. Ἡ πρὸς τὸν Παλλάδιον ἐπιστολὴ τοῦ 1668, αὐτόθι, τόμ. Θ' (1935), σελ. 285 - 286, ἀριθ. 79.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

χαλάζης· ὁποῦ ἐκινδύνευσε νὰ ἀφανησθῇ ἡ περί|φημος, ἐκείνη ἀθῆνα· ἔγινε δὲ χαλασμ(ὸς) πολυς εἰς τὰ σπήτια κ(αὶ) | μεγάλη ζημία· κ(αὶ) πάντες ἐτρόμαξαν τ(ὴν) ἀπειλ(ὴν) τοῦ κ(υρίο)ν.

† 1673—ἰανουαρίῳ, 27—ἦλθεν ὁ ἀδελφός μου ἰωαννάκ(ης) ἀπὸ | σμύρνης. μὲ τ(ὴν) συντροφί(αν) του. τὸν γεωργάκη ἀστρίτη. κ(αὶ) φίλιππον καραντῆ.

† 1674 Μαρτίῳ α ἐκάθισε κεχαγιᾶς, τουτέστιν ἐγένε|το ἐπιστάτης καὶ ἐπίτροπος τοῦ καπετάνιου, ἀλλῇ πασιᾶ | ὁ μουσταφάγας τοῦ σαρικαμπάκη ὁ υἱός· ὑπῆγε γ(ὰ)ρ | ἀτός του εἰς τὴν πόλι· ἔγινε μανζίλης· τουτέστι ἐκαθηρέθη τ(ῆς) τιμῆς. | κ(αὶ) τ(ῆς) θεί(ας) δικαιοκρισί(ας).

Φ. 9β διὰ χειρὸς τοῦ βιβλιογράφου :

ἐν ἔτη αφϞζ' μηνὶ αὐγούστῳ κϛ' : ἡμέρα παρασκευή ἔβα^{λα} ἀρ^{χ} (ὴ) ^{ου}_{τ} γράψαι· Ἐν τέλει δὲ τοῦ φ. ταῦτα : *† οἱ φιλί(αν) παραθεωροῦντες κἂν τὴν ἐκ τῶν ἠδικημένων | ἐκφύγουσι κόλασιν, ἀλλ' οὖν γε τὴν ἐκ θ(εο)ῦ τιμω|ρίαν οὐκ ἀποκρούσονται.*

Ἡ κατὰ τὸ σημείωμα τοῦτο τῇ 26 Αὐγούστου 1597 ἀρξαμένη ἀντιγραφὴ τοῦ κώδικος προχωρεῖ οὕτω πως :

Σάββατον 27 Αὐγ. εὑρίσκεται φ. 12β – 15β.

Κυριακὴ 28 Αὐγ. εὑρίσκεται φ. 16α – 21β.

Δευτέρα 29 Αὐγ. εὑρίσκεται φ. 22α – 27β, ὅπου προτρέπει τοὺς ἀναγνώστας διὰ τῆς φράσεως : *ἀδελφοί, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κ(υρί)ῳ κ(αὶ) ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ.* Τρίτη 30 Αὐγ. ἄρχεται ἀπὸ τοῦ φ. 29α, τὴν τετάρτην 31 Αὐγ. ἀπὸ φ. 36β – 45α, ἔνθα σημειοῖ : *σεπτε βρίῳ α' ἡμέρα πέμπτη.* Ἀπὸ τοῦ φ. 53β ἄρχεται τὴν Παρασκευὴν 2 Σεπτ. φθάνων μέχρι τοῦ φ. 62β, συνεχίζει δὲ τὴν ἑπομένην Σάββατον 3 Σεπτ. Ἡ Κυριακὴ 4 Σεπτ. ὑπῆρξε διὰ τὸν βιβλιογράφον ἡμέρα ἀργίας, διότι τὴν Δευτέραν 5 Σεπτ. εὑρίσκεται εἰς φ. 68β, τὴν δὲ Τρίτην 6 Σεπτ. εἰς φ. 76α, ὅπου σημειοῖ : *σεπτεμβ(ρίου) ϛ' ἡμέρα τρίτη, τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐγένετο κλύδ(ων) μέγ(ας) τ(ῆς) θαλάσσου σὺν ὑετῷ σφοδροτάτῳ, ἀρξάμενος ἐκ μεσονυκτίου.* Τὴν Τετάρτην 7 Σεπτ. ὁ βιβλιογράφος εὑρίσκεται ἐν φ. 78α, τὴν Πέμπτην 8 Σεπτ. ἐν φ. 81β, ἔνθα σημειοῖ : *τῇ Πέμπτῃ· ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἤρξατο κοπάζειν ὁ κλύδ(ων).* Τὴν Παρασκευὴν 9 Σεπτ. εὑρίσκεται ἐν φ. 83α, τὸ Σάββατον 10 Σεπτ. ἐν φ. 90α, τὴν Κυριακὴν 11 Σεπτ. ἐν φ. 95α καὶ τὴν Δευτέραν 12 Σεπτ. ἐν φ. 99β – 104β, ὁπότε ἡ συνέχεια ἀνήκει εἰς ἄλλην χεῖρα, νεωτέραν ἀλλ' οὐχὶ καὶ ἐμπειροτέραν.

Φ. 106α (περικεκομμένον καθέτως κατὰ τὸ $^1/_3$ αὐτοῦ) :

αἱ μῆναις, τούρκικα, φαρσὶ | ἀρχὴ Μάϊος | μοχαρέμ, σαφέρ, ῥεμποῦ λάβρ κλπ.

† δο. 1671 – 7179 – | 1081 – 6400 ἰνδ(ικτιῶν)ος θ' | ἡλίου κύκλοι ια'. Σ(ελήνη)ς κύκλοι ιϛ'. θεμελί(ωσις) | σελή(νης) κθ'. —

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

φ. 106β : *Οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν ὁ Χ(ριστὸ)ς ἐπὶ τοῦ σ(ταυ)ροῦ*, μεθ' ὅ :
† εἰ τὸ φέρον σὲ φέρει, φέρων κ(αὶ) φέρε·
εἰ δὲ τὸ φέρον σὲ φέρει κ(αὶ) σὺ οὐ φέρεις,
ἀγανακτεῖς κ(αὶ) σαυτὸν λυπεῖς, κ(αὶ) τὸ φέρον σὲ φέρει·
ἤγουν ἀνίσως τὸ τυχὸν σὲ φέρει φέρον κ(αὶ) ἐσύ.
κ(αὶ) ἀνίσως κάμῃς τὸ ἐναντίον, ἀλλὰ ἀδημονεῖς, κ(αὶ) λυπεῖς
τοῦ λόγου σου πικραίνεις καὶ πάλιν τὸ φέρον σὲ φέρει.

Ἐν φ. 137β τὸ Ἐξαποστειλάριον τῆς Κοιμήσεως (*Ἀπόστολοι ἐκ περάτων...*) γεγραμμένον τουρκιστὶ δι' ἑλληνικῶν χαρακτήρων.

Φ. 138β : *οὐκοῦν ἐλλειπῆ οὖν ἐγράφη τὰ ἀποφθέγματα διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ καιροῦ. τό τε γὰρ πρωτότυπον ἀπήτει ὁ δανεισάμενος καὶ ὁ γράφων οὐκ εἶχον τὸν ἀρκοῦντα χρόνον· οὐδεὶς ἄρα μοι μεμψάτω τῆς παραιτήσ(εως)*.

Φ. 152β. Οἱ μῆνες καθ' Ἕλληνες : *Ἰούνιος ἑκατομβαιών, Ἰούλιος μεταγειτνιὼν* κλπ., μεθ' ὃ τὸ ἐπίγραμμα :

Οὐκ ἔνι τὸν πονέοντα ἐν ἀρετέῃσιν ἄδηλον
ἀρετὰ γὰρ λάμπει, ἴσα φάος ἠλίου
θᾶττον αὐδήσας φωνὴν ἰχθύας ἔνιγε τὸ καλόν.

Φ. 165α. *Τῶν δώδεκα πολυτίμων λίθων τὰ ὀνόματα καὶ τὸ εἶδος καὶ ἡ ὠχρά : α) σάρδιος, λίθος ἄσπρος κλπ.*

Φ. 176β : *πέφυκε ἐμοῦ εὐσταθίου· ἄν(θρωπ)ος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέ...*

Στάχωσις τοῦ κώδικος διὰ καστανοχρόου βύρσης. Ἐκ τῆς νοτίδος οὗτος ὑπέστη βλάβας τινας, ἀλλὰ διατηρεῖται καλῶς.

13.

Χαρτ. Διαστ. 0,155×0,103. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 43.

Ἐξήγησις τῶν ἐπιστολικῶν τύπων. Ἀρχ. : *τῆς ἐπιστολῆς γλυκὸν εἶναι τὸ πολιτικὸν καὶ χαριτωμένον εἶναι τὸ ἐπιτηδευμένον μὲ ἁπλότητα...* [1].

---

[1] Ἐκ τῶν πολλῶν ἐκδόσεων τοῦ βιβλίου τούτου ἡ ἐν Δημητσάνῃ Βιβλιοθήκη κατέχει δύο ἀντίτυπα, ὧν τὸ μὲν ἐν Μοσχοπόλει 1744, παρὰ Γρηγορίῳ ἱερομονάχῳ τῷ Κωνσταντινίδῃ, τὸ δὲ ἐν Ἅλλῃ τῆς Σαξονίας, ἐν τῇ τυπογραφίᾳ τοῦ Βάερ, αψξη'. Τὸ πρῶτον ἐξ αὐτῶν ἦτο «ἐκ τῶν τοῦ Καλλινίκου ἱερομονάχου τοῦ ἐκ Δημητζάνης», φέρει δὲ τὸ σημείωμα : *καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις Ἀναγνώστου Σπηλιωτοπούλου δημητζαναίου, ὅπερ χάριν μοι δέδοται παρά τινος Ἰακώβου ἱεροδιακόνου πελοποννησίου.* Τὸ ἀντίτυπον αὐτοῦ φέρει κατὰ πάσας σχεδὸν τὰς σελίδας αὐτοῦ ποικίλας συμπλη-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ἐν φ. 1α ἀλβανοελληνικὸν λεξιλόγιον : *κάπο – κεφάλι, νάζο – μύτη, ὄκιο – μάτι, ντόκα – στόμα, μάνο – χέρι, ὀρέκια – αὐτί...*

Τὰ φ. 1β – 4 λευκά. Στάχωσις ἐξηρθρωμένη, αἱ πινακίδες κεκαλυμμέναι διὰ παλαιοῦ τιλφοβρώτου ὑφάσματος.

14.

Χαρτ. Διαστ. 0,153×0,15×0,095. Αἰὼν ΙϚ΄. Φ. 594.

1. (φ. 3α). Νικηφόρου Καλλίστου, τοῦ Ξανθοπούλου, Ἐξήγησις εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς τῶν ὀκτὼ ἤχων. «Ὁ πρόλογος πρὸς τὸν αἰτησάμενον ὁσιώτατον ἀρχιμανδρίτην τῆς τούτου Σινᾶ μονῆς ἱερομόναχον κύριν Καλλίνικον». Ἀρχ. : *Σὺ μὲν ὦ τοῦ θεοῦ ἄνθρωπε τῇ περὶ τὸ καλὸν σχέσει, τῆς τῶν ἀρετῶν κλίμακος...* Προηγεῖται (φ. 2β) πίναξ τῶν περιεχομένων καὶ ἐν τέλει ἕπεται (φ. 152α) «ἐπίλογος πρὸς τὸν ἀξιώσαντα».

2. (φ. 153α). Τοῦ αὐτοῦ, Πρὸς τὸν αὐτὸν ἐρωτήσαντα, περὶ τῆς ὑπακοῆς, τοῦ κοντακίου, τοῦ οἴκου καὶ τοῦ ἐξαποστειλαρίου, ὁπόθεν οὖν ἐκλήθησαν, μεθ' ὃ ἐξήγησις εἰς τὴν τιμιωτέραν.

3. (φ. 188α). Ἰωάννου μοναχοῦ τοῦ Ζωναρᾶ, γεγονότος μεγάλου δρουγγαρίου τῆς βίγλης καὶ ἀσκητοῦ, Ἐξήγησις τῶν ἀναστασίμων κανόνων τῶν τοῦ Δαμασκηνοῦ.

4. (584α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἐξήγησις εἰς τοὺς ἀναβαθμοὺς καὶ περὶ τῆς ἑνοειδοῦς αἰτίας τοῦ πνεύματος.

Ἐν φ. 1α σημείωμα παλαιὸν ἐκ στίχων δύο κατέστη ὅλως ἐξίτηλον. Ἐν φ. 1β δοκίμια κονδυλίου.

Φ. 2α : *Ἐκ τῶν τοῦ Θεοφάνους τοῦ Καβαλλάρη κ(αὶ) αὔτη τοῦ δυνηθῆναι σὺν ταῖς ἄλλοις εὐμοίρησεν.* Μεθ' ὃ δι' ἄλλης χειρός : *πάλαι μὲν ἦν Θεοφάνους νῦν δὲ ὑπάρχει τοῦ μοναστηρίου τῆς παναγίας τῆς καισαριανῆς.*

Φ. 183α διὰ χειρὸς τοῦ βιβλιογράφου : *† χάρις τῷ θ(ε)ῷ, τῷ συντελεστῇ τ(ῶν) καλ(ῶν) ἔργ(ων) μόχθος δὲ γ' ἐστὶν ἰω(άννου) δορυανοῦ ῥυπαροῦ τε καὶ ἀμαθοῦς :— αφνθ ιουλλ(ίου) η :*

Φ. 402β δι' ἐρυθροῦ μέλανος : *μέσω ὁρᾶται τῆς γραφῆς τοῦ βιβλίου τοῦ δαμασκόθεν μελῳδοῦ ἰωάννου : —*

Φ. 593α : *† θ(εο)ῦ μὲν δῶρον, ἰω(άννου) δὲ δορυανοῦ πόνος – – – † χ(ριστ)ὲ δίδου πονέοντι τεὴν πλύο... † α[φ]νς νοεμβρ(ίου) ΙΓ : —*

ρωματικὰς σημειώσεις ἐν τῇ ὤᾳ καὶ τοῖς διαστίχοις, ἀξίας μελέτης. Τὸ δεύτερον ἀντίτυπον ἦτο «ἐκ τῶν τοῦ Πολυχρονίου Καρακάλου, διδασκάλου, δωρεὰ εἰς τὴν Σχολὴν Δημητσάνης, Ἀπρίλιος 1873», φέρει δὲ τὸ σημείωμα : *προσετέθη μοι καὶ τόδε Ἀντωνίῳ τῷ ἐκ Δημητζάνης.* Τὰ ἀντίτυπα ἔχουν ταξινομηθῆ ὑπὸ ἐπίσημα Ε 782 καὶ Ε 783 εἰς 8ον.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ὁ κῶδιξ κοσμεῖται μὲ ὁλοσέλιδον εἰκόνα Ἰωάννου τοῦ Δασμακηνοῦ (φ. 187β) μετριωτάτης τέχνης. Αἱ ἐπικεφαλίδες καὶ τὰ ἐπίτιτλα ἐγράφησαν δι᾿ ἐρυθροῦ μέλανος, τὰ δὲ ἀρχικὰ μεγάλα ἀλλ᾿ οἱονεὶ ἄτεχνα. Τὰ τελευταῖα φύλλα ἐκ τῆς πολλῆς καὶ μακροχρονίου χρήσεως καὶ τῆς νοτίδος ἐφθάρησαν, τὸ δὲ ἀπὸ τοῦ φ. 340 μέχρι τέλους τμῆμα μυόβρωτον κατὰ τὴν ἄνω ᾤαν. Τὰ φ. 183β – 187α ἀφέθησαν λευκά. Ἡ στάχωσις παλαιὰ βυρσίνη καστανοῦ χρώματος, αἱ δὲ πινακίδες ἐκ ξύλου ἐλάτης.

15.

Χαρτ. Διαστ. 0,162×0,113. Αἰὼν ΙϚ΄. Φ. 253.
Κολοβός.

1. (φ. 1α). Ἀκολουθίαι διαφόρων ἑορτῶν, οἷον Μεταμορφώσεως, Κοιμήσεως Θεοτόκου, Ἐπιτάφιος ὕμνος τῆς Θεοτόκου (φ. 38α), τοῦ ἱεροῦ νιπτῆρος (φ. 123α).

2. (φ. 50α). «Στιχηρὰ προσόμοια προεόρτια καὶ μεθεόρτια εἰς τοὺς αἴνους τῆς κοιμήσεως τῆς ὑπεραγίας... θεοτόκου... πονηθέντα καὶ ποιηθέντα παρ᾿ ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ μητροπολίτου παλαιῶν πατρῶν... ἦχος πλ. β΄, αἱ ἀγγελικαί». Τὸ πρῶτον τροπάριον :

Αἱ ἀγγελικαὶ προπορεύεσθαι δυνάμεις πρὸς Γεθσημανῆ, τοῦ κηδεῦσαι τὴν παρθένον· ἀπόστολοι παντόθεν ἐκ περάτων ἀθροίσθητε· ἅπας τε λαὸς καὶ βασιλεῖς τε, δράμετε σπουδῇ, χαρᾷ καὶ φόβῳ, πιστῶς κράζοντες· εὐλογημένη σὺ ἐν γυναιξί, παρθένε πανάχραντε.

Ἐπὶ τῶν τεσσάρων τροπαρίων τῶν αἴνων ἡ ἀκροστιχὶς *ΑΒΓΔ*. Περαιτέρω (φ. 57α) εἰς προσόμοια στιχηρὰ τῶν αἴνων τῆς 21 Αὐγούστου μεθεόρτια, ἡ ἀκροστιχίς : *Διονυσίου.*

Φ. 36β, δι᾿ ἐρυθροῦ μέλανος : *† ὦ ὑπεραγία μου θ(εοτό)κε βοήθησόν μοι τῷ δούλῳ σου Διονυσίῳ ἀρχιθύτῃ παλαιῶν πατρῶν.*

Φ. 49β, ἐν τέλει : *† ὦ ὑπεραγία μου θ(εοτό)κε· δέξαι τὸ μικρὸν τουτὶ δῶρον τοῦ δούλου σου· ὡς τὰ δύο λεπτὰ ὁ υἱός κ(αὶ) θ(εό)ς μου τῆς χήρας. ἀμην Διονυσίου παλαι(ῶν) πατρ(ῶν) † ζμθ$^{\varphi}$ <1541> αὐγούστου ιδ΄ ἰν(δικτιῶνο)ς ἐν τῇ μονῇ τοῦ γεροκομιου* [1].

3. (φ. 59β). Μουσικὰ γυμνάσματα, ἄνευ ἐπικεφαλίδος.

4. (φ. 62α). Τοῦ ἁγίου ἐνδόξου... Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, ὑπόμνημα τῆς... κοιμήσεως τῆς... Θεοτόκου. Παρὰ Ἰωάννου μητροπολίτου Θεσσαλονίκης.

---

[1] Περὶ τῆς ἐν λόγῳ μονῆς Γηροκομείου βλ. Στεφ. Ν. Θωμοπούλου, Ἱστορία τῆς πόλεως Πατρῶν, ἐν Ἀθήναις 1888, σελ. 355, ὑποσ. 1 κ.ἀ. Περὶ τῆς ἰδίας ταύτης μονῆς ἔχομεν πρὸς ἔκδοσιν ἔγγραφα ἀνέκδοτα.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

5. (φ. 99α). Ἀκολουθία Τιμίου Προδρόμου κλπ. Μετὰ τὸ τέλος αὐτῆς, φ. 121α : *τέλος τῆς ἀκολουθ(ίας), τοῦ τιμίου κ(αὶ) ἁγίου ἐνδόξου προφήτου προδρόμου κ(αὶ) βαπτιστοῦ ἰωάννου· ἐν ἔτει ζῳ , μῳ <1531>· σεπτεμβρίου ιβ.* Μεθ' ὃ ταῦτα : *† τίμιε κ(αὶ) ἅγιε ἔνδοξε προφῆτα κ(αὶ) πρόδρομε χ(ριστο)ῦ βαπτιστὰ ἰωάννη κ(αὶ) μάρτυς· βοήθησόν μοι τῷ δούλῳ σου, διονυσίῳ τῷ τάλενι κ(αὶ) ἀρχιθύτη παλαιῶν πατρῶν ἀμήν.* Εὐθὺς δὲ κατωτέρω : *† ἐγράφη παρ' ἐμοῦ ἐν τῇ ευαγεστάτη μονῆ τῆς ὑπ(εραγίας) μου θ(εοτό)κου τῆς ἐπονομαζομένης γηροκομιτίσης κ(αὶ) παμμακαρίστου· εἰς δόξαν προσκύνησιν κ(αὶ) τιμὴν αὐτῆς κ(αὶ) τοῦ τιμίου κ(αὶ) ἁγίου προδρόμου· κ(αὶ) οἱ ἀναγινώσκοντες εὔχεσθε καμοί :—*

6. (φ. 123α). Ἀκολουθία τοῦ θείου καὶ ἱεροῦ νιπτῆρος.

7. (φ. 129β). Π α τ ρ ι ά ρ χ ο υ Φ ι λ ο θ έ ο υ, Εὐχὴ ἱκετήριος εἰς τὴν ὑπεραγίαν θεοτόκον τοῦ Εὐαγγελισμοῦ.

8. (φ.140α). Γ ε ω ρ γ ί ο υ, μ η τ ρ ο π ο λ ί τ ο υ Ν ι κ ο μ η δ ε ί α ς κ α ὶ ῥ ή τ ο ρ ο ς, Λόγος τῇ Ἁγίᾳ καὶ Μεγάλῃ Παρασκευῇ εἰς τὸ «εἱστήκεισαν παρὰ τῷ σταυρῷ τοῦ Ἰησοῦ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἡ ἀδελφὴ τῆς μητρὸς αὐτοῦ». Ἄρχ. : *πρὸς ὑψηλοτάτην ἡμῖν ἀναδραμὼν ὁ λόγος περιοπήν, γεγονοτέρα σάλπιγγος ἠχεῖ, πρὸς ἑαυτὸν τὴν ἅπασαν συγκαλεῖται κτίσιν...*

9. (164α). Ἀκολουθία τῆς Μ. Παρασκευῆς, (φ. 176α, 235) ὁ τοῦ Μ. Σαββάτου ἐπιτάφιος θρῆνος.

10. (φ. 216α). Ἐ π ι φ α ν ί ο υ, ἐ π ι σ κ ό π ο υ Κ ύ π ρ ο υ, Λόγος εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου.

11. (φ. 284α). Προσόμοια Ἀναλήψεως καὶ Πεντηκοστῆς.

Φ. 175β [1] : *1719 ενμινι ὀκτωβρίου εἰς τῆς ταίσαιραις εἰς τὴν μνήμην τοῦ ἐναγίοις πατρὸς ἡμῶν ἱεροθέου ἐπισκόπου ἀθηνῶν ἐχειροτονίθηκα ἐγὸ ὁ ἐλάγχηστος ἱερόθεος ἱερομόναχος θομόπουλος καὶ ἤμουν χρόνόν ἠκόσιέναν καὶ μὲ ἐχείροτόνίσε ὀκὺρ μπακράτηος ἀρχηεπήσκοπος δημήτζήάνης [2] εἰς τὸν ναὸν τῆς ὑπερευλογημένης δεσπήνης ἡμῶν θεοτόκου τῆς ὁμιαλίτησας [3] καὶ γράφομεν εἰς θίμησιν κ(αὶ) συγχόρισαταίμου διατὸν κ(ύριο)ν :—*

Αἱ πινακίδες τῆς σταχώσεως ἀπεσπάσθησαν παντελῶς. Ἐκ τῆς νοτίδος, τῶν κηρίων καὶ τῆς πολλῆς χρήσεως ὁ κῶδιξ ὑπέστη φθοράς, φύλλα τινὰ ἐξέπεσαν, ἄλλα ἀφέθησαν λευκά, τὰ γράμματα τῶν ἐπιτίτλων, δι' ἐρυθροῦ

---

[1] Τὸ αὐτὸ τοῦτο σημείωμα εἶχεν ἐπιχειρήσει ὁ γράψας νὰ γράψῃ ἐν φ. 163β, μεταμεληθεὶς ὅμως τὸ διέγραψεν ἐκεῖ.

[2] Περὶ αὐτοῦ βλ. Τ ά σ ο ν Ἀ θ. Γ ρ ι τ σ ό π ο υ λ ο ν, «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. Κ' (1950), σελ. 233 - 234.

[3] Περὶ τῆς μονῆς βλ. τὸ μελέτημα Τ ά σ ο υ Ἀ θ. Γ ρ ι τ σ ο π ο ύ λ ο υ, Ἡ παρὰ τὴν Δημητσάναν μονὴ Παναγίας τῆς Αἱμυαλοῦς, ἐν Ἀθήναις 1947, σσ. 49.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

μέλανος γεγραμμένα, κατέστησαν ἐξίτηλα ἐν πολλοῖς. Χρῆσις μέλανος ἐρυθροῦ ἐγένετο καὶ εἰς τὰς σημειώσεις, ὁδηγίας κλπ.

16.

Χαρτ. Διαστ. 0,175×0,13. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 96.

Χερουβικὰ διαφόρων συνθετῶν μετὰ τῶν μουσικῶν σημείων. Ἐκ δωρεᾶς Νικ. Α. Κάτζια.

17.

Χαρτ. Διαστ. 0,174×0,119. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 151.

Ἀκέφαλος.

Μουσικὸν βιβλίον, περιέχον δοξαστικά, ἑωθινὰ καὶ ἄλλα τροπάρια.

Φ. 149α : *αὐτῶ τὸ χαρτὶ ὑπάρχει τοῦ Ἀναγνώστη Μαρκόπουλου ἀπὸ χωρίον Λυβομπίσι καὶ ὅποιος τὸν χριστιανὸν καὶ ἀπίστων ἀγαρηνῶν ἤθελε ἐνχιρίσι αὐτῶ εἶναι ἀφορισμένος κατιραμένος.*

1829 Αὐγούστου 12 Λυβομπίσι

ὁ γράψας

Κονσταντῖνος Ν. Δημητρακόπουλος

Παρεμφερεῖς σημειώσεις περιέχουν τὰ φ. 148β καὶ 151β μετά τινων δοκιμίων κονδυλίου.

Στάχωσις λίαν ἐπιμελὴς τοῦ κώδικος, ὅστις πορποῦται πλαγίως καὶ κοσμεῖται ἐπ᾽ ἀμφοτέρων τῶν ὄψεων τῶν πινακίδων δι᾽ ἐντύπων παραστάσεων ἐπὶ τῆς βύρσης.

18.

Χαρτ. Διαστ. 0,172×0,113. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 127.

Ἀ δ ή λ ο υ, Βιβλίον περὶ μουσικῆς. Ἐν ἀρχῇ (φ. 1 – 15, 19β – 28) προτάσσεται «ἀφήγησις προεισοδιώδης περὶ ἀρχῆς καὶ προόδου τῆς μουσικῆς» καὶ (φ. 15β – 19α) «κατάλογος τῶν διδασκάλων καὶ μελῳδῶν, καταστρωθεὶς ὑπὸ Κυρίλλου ἐπισκόπου Τήνου». Ἀπὸ φ. 29α μουσικῆς θεωρητικῆς καὶ πρακτικῆς βιβλία, κεφάλαια καὶ παράγραφοι, μετὰ γυμνασμάτων μουσικῶν, σχημάτων καὶ πινάκων.

Φ. 127α : *Γέγραπτο χειρὶ βίβλος, ἀρχιμανδρίτου Χρυσάνθου ὅφρ᾽ ἐς χρῆσιν ᾖ Γρηγορίου· αωις΄ Σεπτεμβρίου Β^α^* .

Κῶδιξ μὲ καλαισθησίαν καὶ μεγίστην ἐπιμέλειαν γεγραμμένος. Ὁ συγγραφεὺς τοῦ ἔργου ἐκ τῶν προλεγομένων αὐτοῦ ἀποδεικνύεται γνώστης βαθὺς τοῦ θέματος, παραθέτων πλὴν τοῦ καταλόγου τῶν μουσικοδιδασκάλων οὓς ἀνέδειξεν ὁ χρόνος καὶ τὴν σχετικὴν μουσικὴν βιβλιογραφίαν (φ. 19β). Ἐν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

φ. 12β ἡ ὑποσημείωσις δι' ἄλλης χειρός: *ἁρμονικὰ στοιχεῖα· καὶ περὶ ρυθμῶν πραγματεῖαι ἐξεδόθησαν ὑπὸ Ι. Μ ε ο υ ρ σ ί ο υ, ἐν Λουγδούνῳ 1616,* εἰς 4ον *καὶ ὑπὸ Μ ά ρ κ ο υ Μ ε ϊ β ο μ ί ο υ,* ὑπὸ τὴν ἐπιγραφήν, *Συγγραφεῖς Μουσικοὶ ἀρχαῖοι, ἐν Ἀμστελοδάμῳ 1654,* εἰς 4ον.

Ἡ βυρσίνη στάχωσις, φέρουσα εἰς τὸ νῶτον χρυσᾶ κοσμήματα, διατηρεῖται καλῶς.

19.

Χαρτ. Διαστ. 0,19×0,135. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 191.

Θ ε ο δ ώ ρ ο υ Γ α ζ ῆ, Τὸ τέταρτον, ἤτοι τὸ Συντακτικόν, προσαυξηθὲν καὶ ἀναπληρωθὲν εἰς φράσιν ἁπλῆν...

Ἐκ τῆς ἐν φ. 3α προμετωπίδος, τὸ χειρόγραφον βάσιν εἶχε τὴν ἔκδοσιν Νικήτα Κονταράτου – Λαυρεντίου Χρυσοβελώνη, Ἑνετίῃσιν 1802 [1], κατὰ δὲ τὴν ἐν τέλει τοῦ ἰδίου φύλλου σημείωσιν: *καὶ γέγραπται παρ' ἐμοῦ Κανέλου Κατζόρχη τοῦ ἐκ Δημητζάνης κατὰ τὸ αωκ^ον^ ἔτος.*

Ἐν φ. 2αβ προτάσσεται κεφάλαιον «περὶ τῶν δασυνομένων φωνηέντων», συντεταγμένον εἰς τροπάρια ἤχου πλ. β΄ κατὰ τὸ «ὅλην ἀποθέμενοι». Ἰδοὺ ἡ ἀρχή: *Ὁμοῦ, τὸ ἱλάσθητι, ἁμάξι, ἅλυσον, ὅσιος, ἁλμυρὸς καὶ ἕτοιμος...*

Φ. 182β: *ἐνταῦθα τέρμα τῆς καλῆς χειρουργίας*
ὡς καλὸν ἔργον χειρός ἐστι τὸ γράφειν.

Ἐγράφη δὲ παρ' ἐμοῦ Κανέλου γεωργιάδου Κατζορχοπούλλου καὶ αὕτη τὸ αωθ^ον^ ἔτος ὀκτωμβρίου α^η^.

Φ. 183α τὸ ἀκόλουθον ἀλφαβητικὸν μαθητικὸν παράγγελμα:

Πορεύθητι εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐὰν ἐπιθυμῇς σοφίαν καὶ ἐπιστήμην, ἐκεῖ τὴν ἔχεις. Μὲ τὸ Α τὴν ἀρχὴν τῆς σοφίας· μὲ τὸ Β τὸ βάθος· μὲ τὸ Γ τὴν γλυκύτητα· μὲ τὸ Δ τὴν διδασκαλίαν· μὲ τὸ Ε τὴν ἐπιστήμην· μὲ τὸ Ζ τὸν ζῆλον· μὲ τὸ Η τὴν ἡδονήν· μὲ τὸ Κ τὸ καύχημα· μὲ τὸ Λ τὴν λάμψιν· μὲ τὸ Μ τὴν μελέτην· μὲ τὸ Ν τὸ νόημα· μὲ τὸ Ξ τὴν ξανθόμορφον Ἀθηνᾶν· μὲ τὸ Ο τὸν ὄμβρον τῆς μελισταλάκτου φιλοσοφίας· μὲ τὸ Π τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ φωτίζον· μὲ τὸ Ρ τὸν ρυθμὸν τῶν διδασκάλων· μὲ τὸ Σ τὴν συλλογὴν τῶν ἐπιστημῶν· μὲ τὸ Τ τὸ τέλος πάσης σοφίας· μὲ τὸ Υ τὴν ὑπερ-

---

[1] Βλ. Δ. Σ. Γ κ ί ν η - Β. Γ. Μ έ ξ α, Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία 1800 - 1863, τόμ. Α΄, ἐν Ἀθήναις 1939, σελ. 23, ἀριθ. 189. Ἑρμηνείαν εἰς τὸ τέταρτον κεφάλαιον τῆς αὐτῆς Γραμματικῆς τοῦ Θ. Γαζῆ ἐξέδωκεν Ἑνετίῃσι τὸ αὐτὸ ἔτος, παρὰ Πάνῳ Θεοδοσίου τῷ ἐξ Ἰωαννίνων καὶ ὁ Δαμασκηνὸς ἱερομόναχος Δημητζαναῖος, τρόφιμος τῆς ἐν Δημητζάνῃ σχολῆς καὶ οὗτος. Αὐτόθι, σελ. 19, ἀριθ. 114.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

βολὴν τῆς μαθήσεως· μὲ τὸ Φ τὸ φῶς· μὲ τὸ Χ τὴν χάριν· μὲ τὸ Ψ τὴν ψυχήν· μὲ τὸ Ω τὴν ὠφέλειαν τὴν μεγάλην ὁποὺ ἔχει ἡ φιλόσοφός σου ψυχὴ μὲ τὸ νὰ ἠξεύρῃ καὶ νὰ γνωρίζῃ τὸν πλάστην της.

Φ. 183β. Ἀνάλυσις φιλοσοφικοῦ συλλογισμοῦ· φ. 188β περὶ τῶν εἰδῶν τῶν ἐπιστολῶν· φ. 190α περὶ τοῦ τί ἐστι λογική.

Φ. 191β : *αωιφ πυανεψιῶνος κῃ ἐτελειώσαμεν τὴν λογικήν.*

20.

Χαρτ. Διαστ. 0,196×0,123. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 63.

Κολοβός. Μαθηματάριον.

1. (φ. 2α). Θεοδώρου Προδρόμου, Τετράστιχα ἰαμβικὰ καὶ ἡρωικὰ εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν πάσῃ τῇ παλαιᾷ γραφῇ. Γένεσις, εἰς τὸ ἑξαήμερον ἔργον τοῦ θεοῦ.

2. (φ. 34α). Τοῦ αὐτοῦ, τὰ αὐτά, γεγραμμένα δι᾽ ἄλλης χειρὸς καὶ ἐπὶ χάρτου ἐκλεκτῆς ποιότητος, χρώματος κυανοῦ.

Φ. 34α : *καὶ τόδε πέλει Δανιὴλ τοῦ ἐκ Δημητζάνης.*

Τὰ ἀρχικὰ τῶν ἐπιτίτλων καὶ τοῦ κειμένου ἐρυθροβαφῆ, ἀλλαχοῦ κεραμόχροα ἢ βυσσινοβαφῆ. Τὸ β΄ μέρος ἐπιμελέστερον γεγραμμένον. Κατὰ τὸ τέλος ἑκάστου κεφαλαίου μικραί τινες διακοσμήσεις, παριστῶσαι φύλλα δένδρων, πτηνά, μικροὺς ἀγγέλους κλπ. Ἡ στάχωσις βυρσίνη, κατὰ τὰς πινακίδας ἀνενεώθη διὰ χρωματιστοῦ ἐξωφύλλου.

21.

Χαρτ. Διαστ. 0,187×0,132. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 246.

Ἐξήγησις τῶν τοῦ Συνεσίου, ἐπισκόπου Κυρήνης, ἐπιστολῶν.

Κατὰ τὴν ᾤαν περίληψις καὶ σημειώσεις τῶν ἐπιστολῶν διὰ μικρῶν γραμμάτων. Τὰ πρῶτα φύλλα ἐφθαρμένα. Στάχωσις διὰ βύρσης.

22.

Χαρτ. Διαστ. 0,185×0,136. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 118.

Μαθηματάριον, περιέχον τὰ ἀκόλουθα :

1. (φ. 4α). Διάλογοι ἑλληνικοὶ χάριν τῶν ἀρχαρίων.

2. (φ. 20α). «Παραδείγματα Γεωργίου Κορεσσίου, εἰς διάφορα συμβαλλόμενα».

3. (φ. 43α). Ἐπικτήτου στωικοῦ, Ἐγχειρίδιον.

4. (φ 64α). Ἐπιστολαί, κατὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ σοφωτάτου Θεοφίλου Κορυδαλέως.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

5. (φ. 99α). Δημοφίλου, Ἐκ τῶν πυθαγορείων ἐπῶν.

6. (φ. 103α). Δημοκράτους φιλοσόφου, Γνῶμαι χρυσαῖ.

7. α) (φ. 107α). Ἀδήλου, Εὐχὴ κατανυκτικὴ εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον κατ᾽ ἀλφάβητον (ἔμμετρος). Ἄρχ. :

Ἄχραντε, πανάσπιλε, σεμνὴ παρθένε,
βασιλέα τέξασα, θεὸν καὶ λόγον...

β) (φ. 109α). Ὁμοία κατανυκτικὴ εἰς τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἄρχ. :

Ἀνείκαστε, μακρόθυμε Χριστέ, σύγγνωθί μοι,
βάρος πολὺ περίκειμαι, κούφισον τοῦτο σῶτερ...

γ) Περὶ προσκυνήσεως κατ᾽ ἐρωταπόκρισιν.

Φύλλα τινὰ τοῦ κώδικος ἐξέπεσαν. Ἄλλα ἀφέθησαν λευκά. Περικάλυμμα τοῦ κώδικος φύλλα χειρογράφου ΙΒ´ αἰῶνος.

23.

Χαρτ. Διαστ. 0,196×0,141. Αἰὼν ΙΗ´. Φ. 128.

Μαθηματάριον. Περιέχει θέματα, κατὰ τὸν Λάσκαριν, εἰλημμένα ἐκ τῆς ἀρχαίας φιλολογίας, οὐχ ἧττον καὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς, πρὸς ἐφαρμογὴν γραμματικῶν καὶ συντακτικῶν κανόνων, κατὰ τὴν μέθοδον Θ. Γαζῆ. Προτάσσεται ἑρμηνεία ἀποφθεγμάτων τῶν ἑπτὰ σοφῶν, διὰ τῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας. Ἀπὸ φ. 110α θέματα εἰς ἄσκησιν τῶν ἐπιστολικῶν τύπων, ἀπὸ δὲ φ. 118α θέματα πρὸς γύμνασιν πρωτοπείρων μαθητῶν, ἐν εἴδει προσευχῶν συντεταγμένα. Τὰ τελευταῖα ἀποτελοῦν τμῆμα τοῦ κώδικος παρένθετον ἐπὶ διαφόρου ποιότητος χάρτου.

Ἡ στάχωσις ἐξηρθρωμένη, αἱ πινακίδες ἄνευ ἐπικαλύμματος.

24.

Χαρτ. Διαστ. 0,196×0,145. Αἰὼν ΙΘ´. Φ. 162.

Καλλινίκου Καστόρχη, Ἀκατέργαστοι λόγοι καὶ σημειώσεις διάφοροι πρὸς κατασκευὴν λόγων.

Ἐν τῷ παραφύλλῳ μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς ἡ χρονολογία : *1838 ἐν Ἀθήναις.*

Ὁ κῶδιξ περιῆλθεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην Δημητσάνης ἐκ δωρεᾶς Δ. Παππούλια. Στάχωσις διὰ βύρσης μετ᾽ ἐπικαλύμματος τῶν πινακίδων δι᾽ ἐγχρώμου χάρτου εἰς σύγχρονον ἐποχήν.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

25.

Χαρτ. Διαστ. 0,192×0,143. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 172.

'Ακέφαλος καὶ κολοβός.

Διὰ τῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας ἑρμηνεία περικοπῶν: α) Παλ. Διαθήκης· β) ἰαμβικῶν τετραστίχων καὶ ἡρωοελεγείων· γ) μύθων, περικοπῶν τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων· δ) λόγων Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ (περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν, ἐπικηδ. εἰς Μ. Βασίλειον, διστίχων ἰαμβικῶν)· ε) νουθεσιῶν ὁσίου Νείλου.

Ὁ κῶδιξ λίαν ἐφθαρμένος ἐκ τῆς νοτίδος, ἐξηρθρωμένος.

26.

Περγαμηνὴ Διαστ. 0,171×0,124×0,051. Αἰὼν ΙϚ'. Φ. 223.

Εὐαγγέλιον τὸ διὰ τεσσάρων.

Α' (φ. 4α). Τὸ κατὰ Ματθαῖον.

Β' (φ. 56α). Τὸ κατὰ Μᾶρκον.

Γ' (φ. 93α). Τὸ κατὰ Λουκᾶν.

Δ' (φ. 157α). Τὸ κατὰ 'Ιωάννην.

Προηγεῖται ἑκάστου πίναξ τῶν κεφαλαίων, ὡς ἐπίσης πολύχρωμος ἡ εἰκὼν τοῦ οἰκείου εὐαγγελιστοῦ. Αἱ εἰκόνες τῶν Μάρκου καὶ Λουκᾶ ἀπέβησαν ὅλως ἐξίτηλοι. Τοῦ Ματθαίου διατηρεῖται καλῶς τὸ πρόσωπον. Ἡ εἰκὼν τοῦ 'Ιωάννου ἐκπεσοῦσα ἀντικατεστάθη δι' ἄλλης ἐπὶ φύλλου ἐκ χάρτου κοινοῦ ἀτέχνου. Τὰ φύλλα ἀφ' ὧν ἄρχεται ἕκαστον εὐαγγέλιον κοσμοῦνται ἐν ἀρχῇ διὰ φύλλων, κλάδων, μίσχων καὶ πτηνῶν λίαν ἐπιτυχῶς. Ὁ βιβλιογράφος κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν συνήθειαν τῆς ἐποχῆς του μιμεῖται μετ' ἐπιτυχίας γραφὴν ΙΒ' αἰῶνος. 'Εν τῇ ἄνω καὶ κάτω ὤᾳ καὶ πλαγίως ἐσημείωσε δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων καὶ χρυσῶν ἐπιτίτλων κεφάλαια πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν κατὰ Κυριακὰς ἀναγινωσκομένων Εὐαγγελίων, ἐνιαχοῦ δὲ καὶ κεφαλαιώδη χρυσᾶ ὡραῖα γράμματα ἔγραψεν. Εἰς ἑκάστην σελίδα στίχοι 22 εἰς ἔκτασιν 0,11 ὕψος, 0,076 πλάτος. Τὰ φ. 202 – 223 ἐκ τῶν ὑστέρων ἐκ χάρτου κοινοῦ, περιέχουν εὑρετήριον τῶν Εὐαγγελίων: «συναξάριον σὺν θ(ε)ῷ τῶν Εὐαγγελίων τοῦ ὅλου χρόνου», ἀρχόμενον ἀπὸ τῆς Κυριακῆς τοῦ Πάσχα, παραπέμπει εἰς τὰ οἰκεῖα κεφάλαια.

Κατὰ τὴν ἀρίθμησιν τοῦ κώδικος παρατηροῦνται ἀβλεπτήματα, π.χ. τὸ φ. 78 ἠριθμήθη δίς, τὸ μεταξὺ τοῦ φ. 196 – 197 ἀφέθη ἄνευ ἀριθμήσεως. Διατήρησις τοῦ κώδικος ἀρίστη. Στάχωσις νεωτέρα, βυρσίνη. Κατὰ σημείωσιν ἐπὶ τοῦ φ. 1α τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου τῆς Σχολῆς Δημητσάνης Ἱερωνύμου Βογιατζῆ, τῇ 7 Μαΐου 1877, ὁ κῶδιξ προέρχεται ἐκ δωρεᾶς τοῦ Καλλινίκου Καστόρχη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ἐν τέλει τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελίων τὰ ἐπιγράμματα [1] :

Φ. 2α, ἐν τέλει τοῦ κατὰ Ματθαῖον εὑρετηρίου :

Ὁ πρὶν τελώνης καὶ σχολάζων τοῖς [φόροις]
Εὐαγγελιστὴς νῦν δέδεικται προφόρ(ος)
Ματθαῖος ὁ κράτιστος ὁ θεηγόρος·
τὴν τοῦ λόγου γὰρ σαρκικὴν ἐνδημίαν
καθιστορεῖ τε καὶ σαφῶς διαγράφει.

Φ. 55α, εἰς τὸν Μᾶρκον :

Πέτρου μυηθεὶς τοῖς ἀπορρήτοις λόγοις
τὴν τοῦ θεοῦ κένωσιν εἰς βροτῶν φύσιν,
ἐν ᾗ τὸ διπλοῦν ὢν θεάν(θρωπ)ος φέρει,
ταύτην καθεξῆς συντίθησι πανσόφως
ὁ δευτερεύων Μᾶρκος ἐν θεογράφοις.

Φ. 92α, εἰς τὸν Λουκᾶν :

[Τ]ρίτος δὲ Λουκᾶς ῥητορεύει μειζόνως
[τ]οῦ μέχρις ἡμῶν μετριωθέντος λόγου·
[τ]ὴν παιδικὴν αὔξησιν εἶτα καὶ μέσην
[κ]αὶ τὴν τελείαν τῆς θεώσεως χάριν
[Παῦ]λον γὰρ ἔσχε τεχνικὸν παιδοτρίβην.

27.

Περγαμηνὴ Διαστ. 0,21×0,143×0,069. Αἰὼν ΙϚ΄. Φ. 278.
Καινὴ Διαθήκη
Α΄ (φ. 8α). Τὸ κατὰ Ματθαῖον.
Β΄ (φ. 50α). Τὸ κατὰ Μᾶρκον.
Γ΄ (φ. 79α). Τὸ κατὰ Λουκᾶν.
Δ΄ (φ. 118α). Τὸ κατὰ Ἰωάννην.
Ε΄ (φ. 148α). Πράξεις Ἀποστόλων.
Ϛ΄ (φ. 186α). Ἰακώβου, Καθολικὴ ἐπιστολή.

---

[1] Βλ. Ἀ θ. Κ ο μ ί ν η, Συναγωγὴ ἐπιγραμμάτων εἰς τοὺς τέσσαρας Εὐαγγελιστάς, «Ἐπετηρὶς Ἑταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν», τόμ. ΚΑ΄ (1951), σελ. 264, 4, 268, 7, 271, 4, ἐκ παλαιοτέρων κωδίκων. Τὰ ἐπιγράμματα πιθανῶς εἶναι Νικήτα Δαβὶδ τοῦ Παφλαγόνος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ζ΄ (φ. 190α). Πέτρου, 'Επιστολὴ πρώτη.

Η΄ (φ. 196β). 'Ιωάννου, 'Επιστολὴ πρώτη.

Θ΄ (φ. 200β). 'Ιωάννου, 'Επιστολὴ δευτέρα.

Ι΄ (φ. 201α). 'Ιωάννου, Καθολικὴ ἐπιστολὴ β΄.

ΙΑ΄ (φ. 201). 'Ιούδα, Καθολικὴ ἐπιστολή.

ΙΒ΄ (φ. 202β). Παύλου, Πρόλογος προτασσόμενος τῆς βίβλου.

ΙΓ΄ (φ. 208β). Παύλου, 'Επιστολαί : α) πρὸς Ρωμαίους· β) Α΄ πρὸς Κορινθίους (φ. 224β)· γ) Β΄ πρὸς Κορινθίους (φ. 232β)· δ) Γαλάτας (φ. (242α)· ε) 'Εφεσίους (φ. 246β)· ϛ) Φιλιππησίους (250β)· ζ) Κολοσσαεῖς (φ. 254α)· η) Α΄ Θεσσαλονικεῖς (φ. 257α)· ϑ) Β΄ Θεσσαλονικεῖς (φ. 260β)· ι) Α΄ Τιμόθεον (φ. 262α)· ια) Β΄ Τιμόθεον (φ. 265β)· ιβ) Τίτον (φ. 268α)· ιγ) Φιλήμονα (φ. 269β)· ιδ) 'Εβραίους (φ. 270β).

Φ. 6α, φ. 278β δοκίμια κονδυλίου.

Φ. 1α : *'Εξεβήκαμεν κ(αὶ) ἡμεῖς ἀπὸ τὰ αφιδ ἰνδ(ικτιῶνος) β΄ μαΐῳ κ΄ κ ετεληοθη ο π(αρ)ὼν πατρι(αρχικὸς) κ(αὶ τουπιτο χω σπιμας τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἤτοι κ΄ ἐτελιοθη κ(αὶ) ἡ μαρουδιὰ ὁμίως κ(αὶ) ὁ Ιωρ τ(ῆς) κακτιο ερ κ(αὶ) ὁ Γιαν(νης ;)*

Φ. 6β : *αφιδ μαΐῳ ἐδιέβην ο βαρητ ἀπὸ τ(ὴν) ἔγρι(πον) εἰς τὸ μετ(ό)-χ(ιον).*

'Ο κῶδιξ διατηρεῖ καλῶς στάχωσιν ἐκ βύρσης, διακοσμουμένην κατὰ τὰς πινακίδας ὑπὸ ἐντύπων παραστάσεων τοῦ 'Εσταυρωμένου καὶ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου, πλαισιουμένων ὑπὸ ρόμβων. Ἔγχρωμος γλυφὴ τονίζει τὴν παράστασιν, ἐντὸς τεσσάρων δὲ μικρῶν τριγώνων ἀπεικονίζονται οἱ Εὐαγγελισταὶ μετὰ τῶν σημάτων των, εἰς τὸ νῶτον δὲ κοσμήματα χρυσᾶ ἑλικοειδῆ καὶ ἄνθη. 'Εκ τῶν θηλυκωτήρων, δι' ὧν ἐπορποῦτο ὁ κῶδιξ, ἐξέπεσαν οἱ ἱμάντες, Φύλλα τινὰ συνεσταχωμένα καὶ περιληφθέντα εἰς τὴν παλαιὰν κατὰ φύλλα ἀρίθμησιν εἶναι ἐκ χάρτου. 'Εκ τῶν τεσσάρων ὁλοσελίδων εἰκόνων τῶν Εὐαγγελιστῶν, δι' ὧν ἐκοσμεῖτο ὁ κῶδιξ, ἔχουν ἀπομείνει ὁ Ματθαῖος (φ. 7β) καὶ ὁ Λουκᾶς (φ. 78β), ἐξέπεσε δὲ τὸ φ. 117 ἐφ' οὗ ὁ 'Ιωάννης καὶ τὸ μεταξὺ 49 – 50 φύλλον τὸ περιέχον τὸν Μᾶρκον. Ἔγραψαν δύο χεῖρες, διὰ διαφόρου μέλανος καὶ γραμμάτων μεγαλυτέρων ἢ μικροτέρων (στίχοι ἐν ἑκάστῃ σελίδι 30 – 34 τῆς πρώτης, 30 - 31 τῆς δευτέρας, πλάτ. φας 0,028 – 0,037 μ.) μετὰ ἢ ἄνευ ἐρυθροβαφῶν ἀριθμήσεων τῶν κεφαλαίων καὶ ἐπιτίτλων. Γενικὸν χαρακτηριστικὸν τῶν βιβλιογράφων ἡ μίμησις γραφῆς ΙΒ΄ αἰῶνος.

28.

Χαρτ. Διαστ. 0,205×0,16. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 82.

Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ Κ α σ τ ό ρ χ η, Λόγοι εἰς τὰς Κυριακὰς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς. Τὰ πρῶτα φύλλα λίαν ἐφθαρμένα. Στάχωσις βυρσίνη καστανόχρους, ἀλλὰ ὁ κῶδιξ τιλφόβρωτος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

29.

Χαρτ. Διασ 0,18×0,134. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 149.

Ἀκέφαλος – κολοβὸς

1. (φ. 1α). Ἀ β β ᾶ Ἰ σ α ά κ, Λόγος πρὸς μοναχοὺς ἀρχαρίους, μεταφρασθεὶς παρὰ Διονυσίου ἱερομονάχου τοῦ Στουδίτου. Ἀρχ. : *Ἀδελφοὶ καὶ πατέρες, αὐτὰ τὰ λόγια καὶ τὲς παραγγελίες ἔγραψεν ὁ ἀββᾶς Ἰσαάκ*...

2. (φ. 3α). Ἀ δ ή λ ο υ, Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὴν ἔνδοξον μετάστασιν τῆς ἀειπαρθένου θεομήτορος.

3. (φ. 10α). Περὶ ἐξομολογήσεως.

4. (φ. 17α, 142α). Φ ω τ ί ο υ, π α τ ρ. Κ Π ό λ ε ω ς, Ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα ἐπιστολῆς : τί ἐστιν ἔργον ἄρχοντος.

5. (φ. 49α). Κ ά τ ω ν ο ς, Γνῶμαι παραινετικαὶ δίστιχοι, ἃς μετήνεγκεν ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς εἰς τὴν ἑλληνίδα διάλεκτον Μάξιμος ὁ Πλανούδιος.

6. (φ. 57α). Ἐπικτήτου ἐγχειρίδιον.

7. (φ. 69α). Σ ο φ ί α Σ ε ι ρ ά χ, ψυχαγωγικῶς ἑρμηνευομένη.

8. (φ. 85α, 122α). Ν ε ί λ ο υ τ ο ῦ ὁ σ ί ο υ, Νουθεσίαι.

9. (φ. 93α). Ἐξηγήσεις εἰς τὰ τοῦ Γαυρίου Ἕλληνος τετράστιχα, περὶ ἀνθρώπου καὶ λιθίνου λέοντος.

10. (φ. 108α). Ἐξηγήσεις εἰς τὴν Ὁ μ ή ρ ο υ, Βατραχομυιομαχίαν.

Φ. 140α : *Εἴληφαν τέλος αἱ ἐξηγήσεις τῶν παραινέσεων τοῦ Ἀββᾶ Νείλου ἐν τῷ αψϟβ^{ω} <1792> ἔτει Ἰουνίου κς^{η}, τῷ δὲ τῶν καλῶν ἔργων συντελεστῇ θ(ε)ῷ ἔστω κλέος μέγα.*

Φύλλα ἱκανὰ ἀφέθησαν λευκά. Ἡ στάχωσις, αἱ πινακίδες καί τινα φύλλα ὅλως ἐξέπεσαν.

30.

Χαρτ. Διαστ. 0,185×0,137. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 167.

1. (φ. 1α). Ἐξήγησις εἰς τὰ τοῦ Φ ω τ ί ο υ, πατρ. ΚΠόλεως, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς κεφάλαια· τί ἐστιν ἔργον ἄρχοντος. Ψυχαγωγικῶς. Ἀρχ. : *ὦ Μιχαήλ, πνευματικὸν τέκνον, γέννημα ἡμέτερον, ἐδικόν μου*...[1].

---

[1] Περὶ τῶν τοῦ Φωτίου ἐπιστολῶν καὶ τῶν διαφόρων αὐτῶν ἐκδόσεων βλ. C h. K r u m b a c h e r (μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου), Ἱστορία τῆς Βυζαντηνῆς λογοτεχνίας, τόμ. Β΄, ἐν Ἀθήναις 1900 (Βιβλιοθήκη Μαρασλῆ), σελ. 232 - 233. Ἡ Βιβλιοθήκη Δημητσάνης κατέχει δύο ἐκδόσεις τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Φωτίου, μίαν ἐν Λονδίνῳ 1651 ex officina Rogeri Danielis καὶ ἑτέραν Ἰωάννου Ν. Βαλέττα, ἐν Λονδίνῳ 1864, ὑπὸ ἐπίσημα Ιγ 3555 εἰς 4ον καὶ Ιγ 3560 εἰς 4ον. Κατ' ἐμὴν γνώμην, ἡ ἐξήγησις τοῦ παρόντος χειρογράφου ἐγένετο ὑπὸ τοῦ διδασκάλου Δανιὴλ Γεωργοπούλου.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

2. (φ. 105α). Ἀνάπτυξις, ἤτοι ἐξήγησις εἰς τὴν Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου Χρηστοήθειαν. Ἄρχ. : *Ἡ λογική, ἡ ἀθάνατος καὶ νοερὰ ψυχὴ εἶναι πρᾶγμα τιμαλφέστατον, θειότατον, μέγα...* [1].

Φ. 104α : *Τέλος κ(α)τ(ὰ) τὴν ἀρχὴν τοῦ δεκεμβρίου τοῦ ἁγίου Νικολάου κατὰ αωδ^{ον} ἔτος.*

Φ. 167α. Ὁ βιβλιογράφος ἢ κτίτωρ τοῦ κώδικος συνέθεσε ταῦτα τὰ τροπάρια.

Ἦχ. Γ' : Ὁ οὐρανὸν τοῖς ἄστροις

Τοῦτο τὸ παρὸν βιβλίον πέλει ἐμοῦ Δημητρίου· ὁ τοίνυν τοῦτο συλήσας, ἄνευ τοῦ θελήματός μου, νὰ ὀνομάζεται κλέπτης, ἐμὲ τοῦτ' ἀφαιρέσας.

Ὑπέρποτε δ' αὖθις χαρῶ ἐν τῇ τούτου εὑρέσει καὶ τὸν φανερώσαντά μοι τὸν τοῦτ' ἀφαιρέσαντά με ἐν τῷ τῶν φίλων συντάττω χορῷ καὶ τῶν εὐνουστάτων.

Χαῖρε σὺ ὁπού τὸ πάρῃς ὡσὰν ὁποὺ θὰ τὸ διαβάζῃς κἀγὼ τοὔμπαλιν λυποῦμαι, ὡσὰν ὁποὺ τὸ ὑστεροῦμαι.

Εἰς τὰς ἐκ χάρτου πινακίδας, ἐπικεκαλυμμένας ὑφάσματι, προσετέθησαν ἔγγραφα παλαιὰ δίκην παραφύλλων, ἐξ ὧν ἓν ἀναφερόμενον εἰς τὴν Σχολὴν Δημητσάνης περιέχει ἐνδιαφέροντα αὐτὴν πράγματα.

31.

Χαρτ. Διαστ. 0,185×0,133. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 252.

1. (φ. 2α). Ἀθανασίου Ψαλίδα, Λογικὴ καὶ μεταφυσική [2]: α) περὶ φιλοσοφίας ἐν γένει· β) περὶ μεταφυσικῆς (φ. 63α)· γ) περὶ κοσμολογίας γενικῶς (φ. 96α)· δ) πνευματολογία (φ. 114α), ἡ τὴν λογικήν, ψυχολογίαν καὶ φυσικὴν θεολογίαν περιέχουσα· ε) μεταφυσικὴ (φ. 134α).

2. (φ. 158α). Πρακτικῆς φιλοσοφίας στοιχεῖα, τοῦ ἰδίου. Εἰς τρία μέρη : α) στοιχεῖα πρακτ. φιλοσοφίας· β) στοιχεῖα τοῦ φυσικοῦ δικαιώματος (φ. 174β)· γ) κυρίως ἠθικὴ (φ. 196β).

Φ. 2α : *αωκζ' Ὀκτωβρί(ου) κε' ἐν Κερκύρᾳ*, μεθ' ὃ τὸ ὄνομα *Κ. Καστόρχη.*

Ἀρίθμησις παλαιοτέρα κατὰ σελίδας ἐλλιπής. Στάχωσις τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

---

[1] Περὶ τῶν ἐκδόσεων τῆς Χρηστοηθείας βλ. Περ. Γ. Ζερλέντου, Προσθῆκαι εἰς τὰ περὶ Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου, «Δελτίον Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἑταιρείας», τόμ. Ζ' (1910 - 1918), σελ. 472 κἑξ.

[2] Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Ἀθαν. Ψαλίδα συγκαταλέγεται μεταξὺ τῶν ἀνεκδότων τοῦ ἀνδρός. Περὶ τούτου βλ. πρόσφατον μελέτην τοῦ συναδέλφου Λ. Ι. Βρανούση, Ἀθανάσιος Ψαλίδας, ὁ διδάσκαλος τοῦ Γένους, ὁ πατριώτης, ὁ πολιτικός, ὁ ἀγωνιστής, «Ἠπειρωτικὴ Ἑστία», τόμ. Α' (1952), σελ. 331 κἑξ. (καὶ ἰδιαιτέρως).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

32.

Χαρτ. Διαστ. 0,195×0,14. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 72

(φ. 4α). Ἡ ρ ω δ ι α ν ο ῦ, Τῆς μετὰ Μᾶρκον βασιλείας ἱστοριῶν βιβλία τέσσαρα.

1α : *Τὸ παρὸν ὑπάρ(χει) καὶ εἶναι τῆς σχολῆς τοῖς ἐκ Δημητζάνης 1828 δεκεβρίου α'.* Μεθ' ὅ : *καὶ τόδε προσετέθη σὺν τοῖς ἄλλοις Διαμαντῆ δημητζαναίου.*

Φ. 3α : *Καὶ τόδε δανιὴλ μοναχοῦ καὶ ὑποδιακόνου τοῦ καταγομένου ἐκ τῆς δημητζάνας.*

33.

Χαρτ. Διαστ. 0,19×0,147. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 169.

1. (φ. 1α). Ἐξήγησις τῶν ἰαμβικῶν τετραστίχων καὶ τῶν ἡρωοελεγείων Θ ε ο δ ώ ρ ο υ Π ρ ο δ ρ ό μ ο υ, Εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ρηθέντα ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ.

2. (φ. 66α). Ἐξηγήσεις εἰς τὴν τραγωδίαν τοῦ ἁγίου Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ τ ο ῦ Θ ε ο λ ό γ ο υ, Χριστὸς πάσχων, ψυχαγωγικῶς. Ἀρχ. : *ὦ ἀκροατά, μηθητά, ἐπειδὴ βούλεσαι, ἀγαπᾶς, ὀρέγεσαι, ἐπιθυμεῖς, γλίχεσαι, νὰ κλύῃς, ἀκούῃς, ἐνωτίζεσαι...*

3. (φ. 92α). Ἐξήγησις εἰς λόγους Δ η μ ο σ θ έ ν ο υ ς, Κατὰ Φιλίππου πρῶτον.

4. (φ. 144α). Ἐξήγησις Κ ά τ ω ν ο ς Ρ ω μ α ί ο υ, Γνῶμαι παραινετικαὶ δίστιχοι, ὡς μετήνεγκεν ἐκ τῆς λατινίδος φωνῆς... Μάξιμος ὁ Πλανούδιος.

Φ. 1α : *Ἐκ τῶν τοῦ Σταματίου δημητζαναίου Ψαρούλη.*

Στάχωσις ἄνευ περικαλύμματος τῶν πινακίδων. Φύλλα τινὰ ἀφέθησαν λευκά. Δύο ἐν ἀρχῇ παράφυλλα ἐκ χειρογράφου περιέχοντος ψυχαγωγίαν ἀρχαίου κειμένου.

34.

Χαρτ. Διαστ. 0,193×0,147. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 61.

Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Σ α ρ ά φ η, Κυδωνιέως, «Γραμματικῆς βιβλίον δεύτερον, ἤτοι τὸ περὶ συντάξεως τῶν ὀκτὼ τοῦ λόγου μερῶν, φιλοπονηθὲν παρὰ τοῦ σοφολογιωτάτου... χάριν τῆς νεολαίας τῆς αὐτοῦ πατρίδος καὶ τῶν παρ' αὐτῷ παιδείας ἕνεκα φοιτώντων ἀλλοδαπῶν νέων καὶ ἀντιγραφὲν ὑπὸ ἐμοῦ Γεωργίου Δημητρίου Κατελούζου, Δημητζαναίου, 1831 Ἰανουαρίου 20 ἐν Δημητζάνῃ αωλα', σχολαρχοῦντος τοῦ σοφολογιωτάτου διδασκάλου κυρίου Δανιὴλ Γεωργοπούλου Ζυγ(οβιστινοῦ), αὔτη ἐγράφη».

Φ. 1α : *Ἀρχίσαμεν τὴν παροῦσαν γραμματικὴν τοῦ συντακτικοῦ μέρους*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

τῇ κη' τοῦ Ἀπριλίου ἡμέρα τρίτη 1831, σχολαρχοῦντος τοῦ σοφολογιωτάτου κυρίου διδασκάλου Δανιὴλ Γεωργοπούλου ἐν Δημητζάνῃ. Μεθ' ὃ διὰ μολυβδίδος : *τὴν ἐτελειώσαμεν τὴν 16 9βρίου 1831 ἡμέρα Δευτέρα.*

Φ. 61β : *Καὶ τόδε πέλει κτῆμα ἐμοῦ Γ. Δ. Κατελοῦζου καὶ ἀντίγραψα αὐτὸ 20 Ἰανουαρίου μέχρι 15 Φεβρουαρίου 1831.*

Στάχωσις διὰ βύρσης στερεά. Τὸ ἐπὶ τῶν πινακίδων ἐπικάλυμμα χάρτης ροδόχρους.

35.

Χαρτ. Διαστ. 0,20×0,142. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 56.

Μαθηματάριον.

1. (φ. 2α). Συμμαθητῶν διάλογος περὶ εὐτυχίας.
2. (φ. 8α). Ἀντωνίου τοῦ Βυζαντίου, Χρηστοήθεια.
3. (φ. 34α). Λεξιλόγιον δυσκόλων λέξεων.
4. (φ. 40α). Νείλου ἐπισκόπου, Νουθεσίαι κατ' ἀλφάβητον.
5. (φ. 48α). Διάλογοι ἑλληνικοὶ τῶν ἀρχαρίων.

Φ. 45β : *Παρακαλῶ πάντας, προσέχετε τοῖς εἰρημένοις. Τέλος τῶν παραινέσεων τοῦ ἁγίου Νείλου· τῷ δὲ θεῷ δόξα· αψοθ' κατὰ μῆνα Μάρτιον ἐν τῇ Πάργῃ.*

Ἀγάπι(ος) Πε(λοποννήσιος).

Στάχωσις ἁπλῆ βυρσίνη. Φύλλα ἱκανὰ λευκά. Τὰ τελευταῖα τοῦ κώδικος ἐκ τῆς νοτίδος πλήρως διαπεποτισμένα.

36.

Χαρτ. Διαστ. 0,199×0,143. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 204.

Ἀκέφαλος.

Μαθηματάριον. Τὰ κυριώτερα τῶν περιεχομένων.

1. (φ. 1α). Ἑρμηνεία ἀποφθεγμάτων καὶ τετραστίχων, ψυχαγωγικῶς.
2. (Φ. 20α). Ἀγαπητοῦ διακόνου, Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, ἥτις παρ' Ἕλλησι Βασιλικὴ ὀνομάζεται σχέδη, ψυχαγωγικῶς.
3. (φ. 40α). Λασκάρεως, Εἰς τὸν Ὅμηρον ραψῳδία Α, Β.
4. (φ. 64α). Θεμιστίου, Λόγοι καὶ ἐξήγησις αὐτῶν : α) περὶ τῆς φιληκοΐας τοῦ βασιλέως· β) περὶ φιλοσοφίας προτρεπτικὸς εἰς τοὺς Νικομηδεῖς.

Φ. 72β : *Τέλος τῶν τοῦ Θεμιστίου λόγων... αωε Φευρ. γ' ἐν Δημη :*

Φ. 109β : *Ἔδωσα δῶρον τὰς τοῦ Θεμιστίου ἐξηγήσεις τοῦ Σταμάτη κατὰ τὸ αωεον ἔτος τῇ Φεβρουαρίου τρίτῃ καὶ ἔστω εἰς ἐνθύμησιν, τοῦ τὰς ἔδωσα διὰ νὰ μοῦ τὸ ἀντιπληρώσῃ μετὰ τὴν φυγὴν αὐτοῦ.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

5. (φ. 110α). Ἐξήγησις εἰς Φωκυλίδου ἅπαν τὸ νουθετικὸν ποίημα.

6. (φ. 122β). Ἐξήγησις εἰς τὰ γνωμικὰ ἐλεγεῖα Σόλωνος τοῦ νομοθέτου.

7. (φ. 130α). Ἐξήγησις τῶν ἐλεγειακῶν γνωμῶν καὶ παραινέσεων Θεόγνιδος τοῦ Μεγαρέως.

Φ. 152β : *εἰλήφασι τέρμα καὶ αἱ πρὸς τὸν Κύρνον τοῦ ποιητοῦ Θεόγνιδος τοῦ Μεγαρέως γνῶμαι, τῷ δὲ θεὸς* (sic) *κλέος μέγα. Ἐτελειώθη αὐτὸ ὑπ' ἐμοῦ Μανουήλου 1805 Μαΐου 6 ἡμέρα Σαββάτο.*

9. (φ. 154α). Ἐξήγησις παρακλητικοῦ κανόνος εἰς ὑπεραγίαν Θεοτόκον τοῦ Θεοστηρίκτου μοναχοῦ.

10. (φ. 162α). Ἐξήγησις εἰς τὸ τοῦ Ἡρωδιανοῦ Α΄ βιβλίον τῶν ἱστοριῶν τῆς μετὰ Μᾶρκον βασιλείας.

11. (φ. 178α). Ἐξήγησις εἰς τὴν πρὸς Εὐτρόπιον, εὐνοῦχον, πατρίκιον καὶ ὕπατον ὁμιλίαν Ἰω. τοῦ Χρυσοστόμου.

Φ. 202β : *Ἐκ τῶν τοῦ Σταμάτη Ψαρούλη.*

Ὁ κῶδιξ ἀπηρτίσθη διὰ τῆς σταχώσεως τετραδίων ἐπὶ μέρους. Αἱ πινακίδες ἄνευ περικαλύμματος.

37.

Χαρτ. Διαστ. 0,203×0,154. Αἰὼν ΙΖ΄. Φ. 76.

Ἀκέφαλος, κολοβός.

1. (φ. 1α). Ποικίλη θεολογικὴ ὕλη, ἤτοι περὶ πίστεως, ἑρμηνεία τοῦ συμβόλου τῆς πίστεως, λόγοι εἰς διαφόρους ἑορτὰς (Κυριακὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, Μεταμόρφωσιν, Εὐαγγελισμὸν κλπ.).

2. (φ. 48α). Παντολέοντος πρεσβυτέρου, Λόγοι εἰς τὴν Ὕψωσιν τοῦ Σταυροῦ.

3. (φ. 51α). Σωφρονίου, πατρ. Ἱεροσολύμων, Λόγος ὅμοιος.

4. (φ. 55α). Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Λόγοι εἰς Πέτρον καὶ Ἠλίαν.

5. (φ. 65α). Ἄλλοι τινὲς λόγοι εἰς διαφόρους ἑορτάς.

6. (φ. 71α). Ἑρμηνεία λέξεων καὶ φράσεων, δείγματα ἐπιστολῶν καὶ περὶ τοῦ πῶς χρὴ συντάσσειν τὰς ἐπιστολάς.

Στάχωσις ἐξηρθρωμένη.

38.

Χαρτ. Διαστ. 0,205×0,15. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 232.

1. (φ. 1α). Σημειώματα ἐκ τοῦ β΄ καὶ γ΄ τόμου τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας πρὸς τοὺς Προφήτας καὶ τὴν Κ. Διαθήκην.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

2. (φ. 177α). Σημειώματα ἐκ τοῦ Ζ΄ τόμου τοῦ Χρυσοστόμου.

3. (φ. 205α). Ὁμοίως ἐκ τῶν τοῦ Οἰκουμενίου.

4. (φ. 215α). Ὁμοίως ἐκ τῶν Ἀμφιλοχίου, Θεοφυλάκτου.

5. (φ. 218α). Πόθεν οἱ ἄνθρωποι τὸ κατ' ἀρχὰς τοὺς ἤχους εὗρον.

Φ. 1α. Σημειωματάριον Μακαρίου ἱερομονάχου Χριστιανόπλου, τοῦ καὶ Μαριδάκη, τοῦ Κρητός [1].

Φ. 16β: *Αὐτοὶ οἱ στίχοι εἶναι γραμμένοι εἰς τὴν κόκκινη κολόνα, ὁποὺ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν εὑρίσκεται ὀρθὴ στημένη*

ΚΙΟΝΑ ΤΕΤΡΑΠΛΕΥΡΟΝ ΑΕΙ ΧΘΟΝΙ
ΚΕΙΜΕ ΜΟΝ' ΑΧΘΟΣ ΜΟΥΝΟΣ Α
ΝΑΣΤΗΣΑΙ ΘΕΥΔΟΣΙΟΣ ΒΑ-
ΣΙΛΕΥΕ ἤγουν

Κολόνα εἶμαι τετράγωνος καὶ κείτομαι πάντοτε εἰς τὴν γῆν ἕνα μόνον βάρος, τὴν ὁποίαν ἐμένα μὲ ἔστησεν ὀρθὴν μόνος ὁ Θεοδόσιος βασιλεύς.

Καὶ εὐθὺς περαιτέρω:

Τὸ παρὸν ἀξιόλογον βιβλίον ἀφιερῶ τῇ Ἑλληνικῇ Σχολῇ Δημητζάνης
Τῇ 14 Αὐγούστῳ 1864 ἐν Ἀθήναις
† Ὁ Φθιώτιδος Καλλίνικος.

39.

Χαρτ. Διαστ. 0,215×0,155. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 268.

Ἀκέφαλος.

Μαθηματάριον, περιέχον τὰ ἀκόλουθα διὰ τῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας ἑρμηνευόμενα:

1. (φ. 2α). [Μεγ. Βασιλείου], Λόγος κατὰ τῶν ὀργιζομένων.

2. (φ. 17α). [Τοῦ αὐτοῦ], Λόγος εἰς τὸ «καθελῶ μου τὰς ἀποαποθήκας».

3. (φ. 32α). [Τοῦ αὐτοῦ], Λόγος εἰς τὸ «πρόσεχε σεαυτῷ».

4. (φ. 50α). [Τοῦ αὐτοῦ], Λόγος πρὸς τοὺς νέους, ὅπως ἂν ἐκ τῶν ἑλληνικῶν ὠφελοῖντο λόγων, παραίνεσις.

---

[1] Πρόκειται περὶ τοῦ μητροπολίτου Χριστιανουπόλεως Μακαρίου, ἀδελφοῦ τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Θεοδοσίου Β΄, περὶ τοῦ ὁποίου λογίου καὶ συγγραφέως ὄντος βλ. πρὸς τὸ παρὸν Κ. Ν. Σάθα, Νεοελληνικὴ Φιλολογία, σελ. 601. Πλείονα περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐν τῷ παρασκευαζομένῳ εἰδικῷ μελετήματι περὶ τῆς μητροπόλεως Χριστιανουπόλεως.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

5. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Εἰς τοὺς λόγους καὶ τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανὸν λόγος.

6. (φ. 89α). Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος εἰς τοὺς Μακαβαίους.

7. (φ. 103α). Τοῦ αὐτοῦ, Λόγος εἰς τὰ Θεοφάνεια=γενέθλια τοῦ Σωτῆρος.

8. (φ. 120α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπόσπασμα ἐκ τοῦ περὶ φιλοπτωχίας λόγου.

9. (φ. 121α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἐπιτάφιος εἰς Καισάριον, τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφόν.

10. (φ. 146α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπολογητικὸς τῆς εἰς Πόντου φυγῆς..

11. (φ. 213α). Τοῦ αὐτοῦ, Ἀπολογητικὸς εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα Γρηγόριον.

12. (φ. 218α). Τοῦ αὐτοῦ, Εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἡνίκα ἀπέτρεψεν αὐτὸν φροντίζειν τῆς Ναζιανζοῦ Ἐκκλησίας.

13. (φ. 223α). Θεμιστίου φιλοσόφου, τοῦ ἐπικληθέντος Εὐφραδοῦς, Περὶ φιλίας.

14. (φ. 247α). Τοῦ αὐτοῦ, Περὶ τῆς φιληκοΐας τοῦ βασιλέως. Λόγος η^{ος}.

15. (φ. 258α). Τοῦ αὐτοῦ, Προτρεπτικὸς Νικομηδεῦσιν εἰς φιλόσοφον λόγος.

Προτάσσεται (φ. 1α) εὑρετήριον τῶν περιεχομένων καὶ ἑρμηνευομένων λόγων. Φ. 145β : *αψπζ^{φ} Ἀπριλίου ε΄*. Μεθ᾽ ὃ δι᾽ ἄλλης χειρός : *Ι. Ν. Μιχαλόπουλος.*

Φ. 211β : *Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα καὶ κλέος*

αψπζ^{φ} :· Ὀκτωβρίου κη^{η} παρὰ Σχολῆς Δημητζάνης
Φιλόθεος ἱεροδιάκονος Παπαγεωργόπουλλος.

Φ. 212β : *Ποίημα Γ. Σ.*

Ἰσότιμοι οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐλεύθεροι γεννῶνται
καὶ διὰ μόνην ἀρετὴν πρέπει νὰ προτιμῶνται·
χάριν ποτὲ μὴν λησμονῇς, κακὸν μὴν ἐνθυμεῖσαι,
δίδε καλὸν ἀντὶ καλοῦ καὶ οὕτως ἐκδικεῖσαι.
Γ. Σταυρινὸς

Χαμηλότερον δὲ μεταγενεστέρως ἡ ὑπογραφή : *Α. Ν. Καζῆς.*
Στάχωσις διὰ βύρσης κατεστραμμένη. Γραφὴ λίαν ἐπιμεμελημένη.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

40.

Χαρτ. Διαστ. 0,202×0,155×0,067. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 399.

1. (φ. 2α). 'Α δ ή λ ο υ, Ἑρμηνεία τοῦ κανόνος, ἤτοι εἱρμοῦ, ᾠδῆς, καὶ τροπαρίου ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ.

2. (φ. 381β). Μ ι χ α ὴ λ 'Ε φ ε σ ί ο υ τ ο ῦ Ψ ε λ λ ο ῦ, 'Επίλυσίς τινων ζητημάτων θεολογικῶν : εἰς τὸ θεολογικὸν ρητὸν ὅ τοῦ πατρὸς ὅρος καὶ λόγος.

Φ. 381α : *αψνα*ῳ *'Ιουλίου α*ῃ *ἐν σμύρνῃ.*

Τέλος τῷ δὲ θεῷ δόξα, τῷ ἐνισχύσαντί με γεγραφέναι τὴν βίβλον μνήσθητε οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦ πτωχοῦ Νεοφύτου, ἱεροδιακόνου τε Φιλαδελφείας.

Γραφὴ ἐπιμεμελημένη μαρτυρεῖ χεῖρα ἠσκημένην. Φύλλα τινὰ τοῦ κώδικος ἐν τέλει διεποτίσθησαν ὑπὸ τῆς νοτίδος. Στάχωσις διὰ βύρσης, ἥτις φέρει εἰς τὸ νῶτον ποικίλματα χρυσᾶ καὶ ἐγχάρακτα γράμματα, δι' ὧν ἀπηρτίσθη ἡ φράσις : *ἑρμηνεία κανόνων.* Αἱ πινακίδες ἐπικεκαλυμμέναι διὰ χάρτου ἐγχρώμου λεπτοῦ.

41.

Χαρτ. Διαστ. 0,198×0,15. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 281.

Μαθηματάριον, περιλαβὸν ἑρμηνείαν διὰ τῆς ψυχαγωγίας εἰς τὰ ἀκόλουθα κείμενα :

1. (φ. 1α). 'Ι σ ο κ ρ ά τ ο υ ς, Λόγοι : α) πρὸς Δημόνικον· β) πρὸς Νικοκλέα (φ. 19β)· γ) εἰς Εὐαγόραν ἐγκώμιον (φ. 39α)· δ) Πλαταϊκὸς (φ. 71α).

Φ. 19α *Τέλος καὶ τῷ θεῷ ἔστω κλέος*

1798 'Απριλλίου 7· ἐτελειώσαμεν τὰ μαθήματα τοῦ 'Ισοκράτους.

Φ. 38α : *1798 'Ιουνίου 21 ἐτελειώσαμεν τὸν λόγον τὸν πρὸς Νικοκλέα, περὶ βασιλείας, ἡμέρα δευτέρα.*

Φ. 70β : *1798 Δεκεμβρίου 26 τέλος τοῦ παρόντος λόγου τοῦ 'Ισοκράτους τὸν πρὸς Εὐαγόραν ἐγκώμιον καὶ ἀρχὴ τοῦ αὐτοῦ, λόγος Πλαταϊκός.*

2. (φ. 90α). Λ ο υ κ ι α ν ο ῦ, Πατρίδος ἐγκώμιον.

3. (φ. 98α). Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ῦ, Λόγοι : α) περὶ φιλοπτωχίας (φ. 98α)· β) εἰς τὸν ἐξισωτὴν 'Ιουλιανὸν (φ. 177α)· γ) εἰς Καισάριον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος (φ. 216α).

4. (φ. 122α). Β α σ ι λ ε ί ο υ Μ ε γ ά λ ο υ, Ὁμιλίαι : α) κατὰ τῶν ὀργιζομένων (φ. 122α)· β) «καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας» (φ. 140β)· γ) «πρόσεχε σεαυτῷ» (φ. 158α)· δ) πρὸς τοὺς νέους... παραίνεσις (φ. 253α).

42.

Χαρτ. Διαστ. 0,205×0,15 μ. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 77.

Κ α λ λ ι ν ί κ ο υ Κ α σ τ ό ρ χ η, Κατάστιχον. 'Ατομικαὶ καὶ οἰκογε-

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

νειακαὶ σημειώσεις καὶ λογαριασμοί. Προτάσσεται βιογραφία του καὶ ἐν τέλει καταχωρίζονται προικοσύμφωνα ἀνεψιῶν του, 1839 – 1851, ὡς καὶ πίναξ τῶν περιεχομένων τοῦ καταστίχου ἐν τέλει.

Ὁ κῶδιξ φέρει βυρσίνην στάχωσιν, ἐπὶ δὲ τῶν πινακίδων ἐπικάλυμμα ἐκ στιλπνοῦ χρωματιστοῦ χάρτου. Ἡ κατὰ τὸ μέσον τῆς προσθίας πινακίδος σχηματιζομένη γλῶσσα ἀναδιπλοῦται εἰς τὴν ἑτέραν καὶ ἀσφαλίζεται δι᾿ ἱμάντος. Εἰς τὸ ἐσωτερικὸν ἡ ἰδία αὕτη σχηματίζει φάκελλον πρὸς ἀπόθεσιν σημειωμάτων. Περιῆλθε τῇ βιβλιοθήκῃ ἐκ δωρεᾶς Δ. Π. Παππούλια.

43.

Χαρτ. Διαστ. 0,20×0,153. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 191.

Ἀκέφαλος.

1. (φ. 1α, 174α). Γραμματικοὶ καὶ συντακτικοὶ κανόνες μετ᾿ ἀσκήσεων διὰ τῆς παραθέσεως τεμαχίων ἐκ τῶν ἀρχαίων, βυζαντινῶν καὶ μεταγενεστέρων συγγραφέων, κεφάλαια περὶ μετρικῆς κλπ. γεγραμμένα ἀτάκτως καὶ ὑπὸ πολλῶν χειρῶν.

2. (φ. 143α). Ἑρμηνεία τοῦ ἀπολυτικίου τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς : «τὴν σπουδήν σου τῇ κλήσει κατάλληλον...».

3. (φ. 146α). Ν ε ί λ ο υ μ ο ν α χ ο ῦ, Παράδεισος, ἤτοι κεφάλαια μεταληφθέντα ἐκ τῆς βίβλου τῶν ἀποφθεγμάτων.

4. (φ. 157α). Θ ε ο φ ί λ ο υ Κ ο ρ υ δ α λ έ ω ς, Διαίρεσις τῆς ποιητικῆς.

Ἐνιαχοῦ πλεῖστα δοκίμια κονδυλίου.

Φ. 191β : *κατὰ τὸ αψλδ^ω^ αὐγούστου λ ἡμέρα Παρασκευὴ ἑσπέρας εἰς τὰς τρεῖς ὥρας τῆς νυκτὸς ἔπεσεν οὐρανόθεν πῦρ.*

Φ. 4α : Ἀφιέρωσις τῇ Σχολῇ Δημητζάνης καὶ ἡ ὑπογραφή : *† ὁ Φθιώτιδος Καλλίνικος*. Φ. 41α, διὰ χειρὸς τοῦ ἰδίου : *Ποικιλογραφία παλαιοῦ τινος διδασκάλου Κρήτης γραφεῖσα τῷ 1734 ἀφιερῶ τῇ Ἑλληνικῇ Σχολῇ Δημητζάνης*. Μεθ᾿ ὃ ἡ μονοκονδυλιά : *† ὁ Φθιώτιδος Καλλίνικος 1866.*

44.

Χαρτ. Διαστ. 0,215×0,145. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 185.

Μαθηματάριον ἐν ᾧ διὰ τῆς ψυχαγωγίας ἑρμηνεύονται :

1. (φ. 1α). Ἰ σ ο κ ρ ά τ ο υ ς, Λόγοι, ἤτοι Πλαταϊκός, περὶ τοῦ ἀκούειν.
2. (φ. 44α). Π λ ο υ τ ά ρ χ ο υ, Περὶ πολυπραγμοσύνης.
3. (φ. 62α). Δ η μ ο σ θ έ ν ο υ ς, Α΄ Ὀλυνθιακός.
4. (φ. 72α). Β α σ ι λ ε ί ο υ Μ ε γ ά λ ο υ, Πρὸς τοὺς νέους, κατὰ τῶν ὀργιζομένων, «καθελῶ μου τὰς ἀποθήκας», «πρόσεχε σεαυτῷ».

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

5. Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Λόγος περὶ φιλοπτωχίας.

Φ. 1α. *Ἐκ τῶν τοῦ Πολυχρονίου Καρακάλου δωρεὰ τῇ Σχολῇ Δημητζάνης.*

Φ 17β : *Αὐτὸ τὸ βιβλίον εἶναι τῆς ἐν Δημητζάνῃ Σχολῆς.*

Στάχωσις διὰ βύρσης κατεστραμμένη.

45.

Χαρτ. Διαστ. 0,21×0,142. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 241.

Ἑρμηνεία κατ' ἐρωταπόκρισιν εἰς τὰς κατὰ Κυρικὰς καὶ λοιπὰς ἑορτὰς ἀναγινωσκομένας περικοπὰς τῶν Ἀποστόλων.

Φ. 237α. Προτέστον ἔτους 1803 τοῦ Βασιλείου Τζουνάκη πρὸς τοὺς δεπουτάτους τοῦ ἐμπορικοῦ σώματος τῶν πραγματευτῶν Ρωμαίων.—Κοπρομέσον αἱρετοκρισίας ἐπὶ τοῦ προηγουμένου προτέστου.—Πόλιτζα ντεκάρικο τοῦ αὐτοῦ Β. Τζουνάκη, ὅστις χαρακτηρίζεται «Σούδιτος ὀτομάνος».—

Φ. 238α. Χρονικὸν ἔτους 1807 1 Ἰανουαρίου ρωσο-ιταλικῶν καὶ τουρκικῶν ἐνεργειῶν. Τὸ φύλλον εἶναι περικεκομμένον.

Στάχωσις βυρσίνη καστανόχρους.

46.

Χαρτ. Διαστ. 0,208×0,155. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 128.

Ἀκέφαλος καὶ κολοβός.

Ἑρμηνεία διὰ τῆς ψυχαγωγίας 1) κεφαλαίων τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (φ. 1α)· 2) εἰς ἰαμβικὰ τετράστιχα καὶ ἡρωοελεγεῖα εἰς διαφόρους ἑορτὰς (φ. 84α).

Φ. 14β : *Αὐτὸ τὸ βιβλίον ὑπάρχει καὶ εἶναι ἐμοῦ τοῦ Ἰωάννου Σκαπετοράχη καὶ ὄγιος τὸ πάρη νὰ ἔχει τὴν κατάρα τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Παναγίας.*

Ἰωάννης Σκαπετοράχης

Στάχωσις διὰ βύρσης χρώματος μέλανος.

47.

Χαρτ. Διαστ. 0,215×0,155. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 58.

Κτητορικὸς κῶδιξ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου τοῦ κατὰ τὸν δῆμον Γόρτυνος χωρίου Βλαχόρραφτη, καθιερωθεὶς τῇ 20 Φεβρουαρίου 1763 (φ. 3α), περιέχων διάφορα σημειώματα καὶ ἀφιερώσεις μέχρι τῶν ἐσχάτων χρόνων.

Φ. 4α : *Ἀφιέρωσε ὁ ἅγιος Καισαρίας τις Φίλιπου συνπατριώτης ὄντας τὸ ἐπίκλιν θανασόπλος ἕναν σταυρὸν ἀσημοχρυσωμένον μὲ μαργαριτάρια,*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

ἕνα στιχάρι χρυσὸν καὶ ἕνα φελόνιον χρυσὸν καὶ ἕνα πετραχήλιον χρυσὸν καὶ μία καθιέρωσις καὶ ἔγραψε τὸ ὄνομά του Ἀνανίας ἀρχιερεὺς καὶ Ἀνθίμου ἱερομονάχου, Κανέλο καὶ Παϊσίας μοναχῆς καὶ Γεωργίου.

Φ. 20β : *Καισαρείας τῆς Φιλίππου ἀρχιερεὺς Θανασόπλος*
ὁ ἀδελφός του Νεόφυτος ἀρχιερεὺς Ναζαρὲτ
Κύριλλος ἱεροδιάκονος ἀνεψιός τους
Διονύσιος ἱερομόναχος Δημόπουλος ἡγούμενος Καλαμίου
Κύριλλος ἀρχιερεὺς Ναζαρὲτ Βλαχορραφτίτης, ἀνεψιὸς τοῦ Καισαρείας Θανασοπούλου κλπ.

Στάχωσις διὰ καστανοχρόου βύρσης.

48.

Χαρτ. Διαστ. 0,217×0,15. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 136.

Μ ε γ ά λ ο υ Β α σ ι λ ε ί ο υ, Ἠθικοὶ λόγοι κδ΄ ἐκλεχθέντες διὰ Συμεὼν τοῦ Μαγίστρου καὶ Λογοθέτου ἐκ πασῶν τῶν πραγματειῶν αὐτοῦ, μετὰ σημειώσεων ἑρμηνευτικῶν :

α) φ. 1α. Περὶ ἀρετῆς καὶ κακίας.
β) φ. 8β. Περὶ διδαχῆς καὶ νουθεσίας.
γ) φ. 14β. Περὶ ἀγάπης τῆς πρὸς θεὸν καὶ τὸν πλησίον.
δ) φ. 18α. Περὶ ἐλεημοσύνης.
ε) φ. 24β. Περὶ πλούτου καὶ πενίας.
ς) φ. 31α. Περὶ πλεονεξίας.
ζ) φ. 38α. Περὶ ἁμαρτίας.
η) φ. 48α. Περὶ μετανοίας.
θ) φ. 58α. Περὶ προσευχῆς.
ι) φ. 62α. Περὶ νηστείας.
ια) φ. 68α. Περὶ θανάτου.
ιβ) φ. 79α. Περὶ λύπης καὶ ἀθυμίας.
ιγ) φ. 84α. Περὶ ὑπομονῆς καὶ μακροθυμίας.
ιδ) φ. 89α. Περὶ μελλούσης κρίσεως.
ιε) φ. 93α. Περὶ ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας.
ις) φ. 97β. Περὶ γαστριμαργίας καὶ μέθης.
ιζ) φ. 104β. Περὶ ὀργῆς καὶ ἔχθρας.
ιη) φ. 109α. Περὶ φόνου καὶ βασκανίας.
ιθ) φ. 114α. Περὶ σωφροσύνης καὶ ἀκολασίας.
κ) φ. 118. Περὶ ταπεινοφροσύνης καὶ κενοδοξίας.
κα) φ. 122α. Περὶ εὐτυχίας, δυστυχίας καὶ φρονήσεως.
κβ) φ. 125β. Περὶ προνοίας.
κγ) φ. 130α. Περὶ ψυχῆς.
κδ) φ. 132α. Περὶ τιμῆς γονέων καὶ γήρως καὶ νεότητος.

Στάχωσις κατεστραμμένη. Ὁ βιβλιογράφος εἶναι ἄριστος καλλιγράφος. Εἰς τὸ παράφυλλον ἐν ἀρχῇ προτάσσει πίνακα περιεχομένων. Ἠρίθμησε κατὰ σελίδας ὁ ἴδιος.

49.

Χαρτ. Διαστ. 0,21×0,152. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 99.

Ποσοτική.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Ὁ κῶδιξ περιέχει εἰς δύο παράφυλλα γεωμετρικὰ σχήματα, κατά τινα δὲ σημείωσιν ἐν τῷ πρώτῳ παραφύλλῳ, περιῆλθεν εἰς τὴν Βιβλιοθήκην ἐκ δωρεᾶς τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Ἀργοδίδος Καλλινίκου Τερζοπούλου τὸ 1875.

50.

Χαρτ. Διαστ. 0,21×0,15. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 106.
Πρακτικὴ ἀριθμητικὴ μετά τινων κεφαλαίων θεωρητικῆς ἀριθμητικῆς. Στάχωσις βυρσίνη ἀνοικτοῦ καστανοῦ χρώματος. Δωρεὰ τοῦ αὐτοῦ ὡς ὁ προηγούμενος κῶδιξ.

51.

Χαρτ. Διαστ. 0,212×0,157. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 267.
Μαθηματάριον ἑρμηνευθὲν διὰ τῆς ψυχαγωγίας. Περιέχει :

1. (φ. 1α). Ἀ γ α π η τ ο ῦ δ ι α κ ό ν ο υ, Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν.

2. (φ. 29α). Φ ω τ ί ο υ π α τ ρ ι ά ρ χ ο υ, Ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς.

3. (φ. 101α). Θ ε ό γ ν ι δ ο ς Μ ε γ α ρ έ ω ς – Σ ι κ ε λ ι ώ τ ο υ, Γνῶμαι ἐλεγειακαί.

Φ. 122α : *εἰλήφασι τὰ παρόντα τὸ τέρμα ᾧδε ἐν τῷ αψπγῳ ἔτει κατὰ μῆνα δεκέμβριον, ἡμέρα δ' εἰς τὰς 20 : τοῦ παρόντος μηνός.*

4. (φ. 125α). Ἰ σ ο κ ρ ά τ ο υ ς, Πρὸς Δημόνικον παραίνεσις.

5. (φ. 145α). Π λ ο υ τ ά ρ χ ο υ, α) περὶ παίδων ἀγωγῆς· β) περὶ πολυπραγμοσύνης (φ. 189α)· γ) περὶ τοῦ ἀκούειν (φ. 215α).

6. (φ. 248α). Ἑρμηνεία εὐαγγελικῶν περικοπῶν καὶ τμημάτων τῆς λειτουργίας.

7. (φ. 256α – 267). Προσθήκη φύλλων, ἐν ᾗ περιέχεται τμῆμα τῆς περὶ προσευχῆς ὁμιλίας Ἰω. Χ ρ υ σ ο σ τ ό μ ο υ, διὰ τῆς ψυχαγωγίας. Ἡ στάχωσις ἐξηρθρωμένη, αἱ δὲ πινακίδες ἄνευ ἐπικαλύμματος.

52.

Χαρτ. Διαστ. 0,210×0,157. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 227.
Μαθηματάριον ἐν ᾧ περιέχονται ψυχαγωγικῶς ἑρμηνευόμενα :

1. (φ. 1α, 225α). Ἰ σ ο κ ρ ά τ ο υ ς, Πρὸς Νικοκλέα περὶ βασιλείας·

2. (φ. 5α). Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ῦ, α) λόγος εἰς τὸν ἐξισωτὴν Ἰουλιανόν· β) εἰς τοὺς Μακκαβαίους (φ. 19α)· γ) ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἀδελφὸν Καισάριον (φ. 34β)· δ) εἰς τὰ Θεοφάνεια (φ. 61α)· ε) περὶ φιλοπτωχίας (φ. 77α)· ς) ἐξήγησις εἰς τὸν ἀπολογητικὸν λόγον ἕνεκεν τῆς εἰς πόντον φυγῆς (φ. 111α).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Φ. 18β : *εἴληφε πέρας ὁ παρὼν λόγος τοῦ ἁγίου Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ 1803 Ἰουνίου κ'.*

Φ. 76β : *εἴληφον τέλος οἱ τοῦ Γρηγορίου λόγοι εἰς τὸ αωδ'*

Φ. 110β : *ἐτελειώθη ὁ παρὼν περὶ φιλοπτωχίας λόγος κατὰ τὸ αωδ' ἐν μηνὶ Ἰουνίου κη' καὶ νὰ ἔχω τὴν εὐχὴν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, στηρίζουσά με ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ λόγῳ, ἀμήν.*

3. Ἐξήγησις εἰς τὰ Α, Β, Γ στοιχεῖα τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὁ μ ή ρ ο υ.

Φ. 223β : *εἴληφον τέλος αἱ τοῦ Ὁμήρου ἐξηγήσεις μέχρι τοῦ γάμμα στοιχείου κατὰ ἀλφάβητον αωε^ω Ἰανν(ουαρίου) κε ἐκ δημ(ητζάνης).*

Στάχωσις διὰ μέλανος χρώματος βύρσης. Κατά τινα σημείωσιν ἐν φ. 5α, ὁ κῶδιξ εἶναι : *ἐκ τῶν τοῦ Σταματίου δημητζαναίου Ψαρούλη.*

53.

Χαρτ. Διαστ. 0,21×0,168. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 161.

Μαθηματάριον περιέχον ψυχαγωγικῶς ἑρμηνευόμενα τὰ ἀκόλουθα :

1. (1α). Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ῦ, α) Περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν, β) εἰς Μ. Βασίλειον ἐπικήδιος (φ 3β).

2. (φ. 5α). Ἀ ν τ ω ν ί ο υ τ ο ῦ Β υ ζ α ν τ ί ο υ, Χρηστοήθεια.

3. (φ. 51α). Ἐξήγησις εἰς τοὺς Ρωμανοῦ τοῦ μελῳδοῦ καὶ Ἰω. Δαμασκηνοῦ κανόνας α) τοῦ Τ. Σταυροῦ· β) τῶν Χριστουγέννων (φ. 65α)· γ) Θεοφανείων (φ. 86α)· δ) Βαΐων (φ. 108α)· ε) Μ. Δευτέρας (φ. 118β)· ϛ) Μ. Τρίτης (φ. 122α)· ζ) Μ. Τετάρτης (φ. 123β).

4. (φ. 128α). Ἐξήγησις εἰς τὴν Ὁ μ ή ρ ο υ βατραχομυομαχίαν.

5. (φ. 144α). Ἐξήγησις εἰς τὸν πρὸς τοὺς νέους λόγον τοῦ Μ. Β α σ ι λ ε ί ο υ.

Ἐκ σημειώσεως φ. 3α πληροφορούμεθα ὅτι ὁ κῶδιξ, ὡς καὶ ὁ προηγούμενος, εἶναι : *ἐκ τῶν τοῦ Σταματίου δημητζαναίου* <*Ψαρούλη*>, ἐκ δὲ ὁμοίας φ. 143β : *αὗται αἱ ἐξηγήσεις μοι ἐδόθησαν χάρισμα ὑπὸ τοῦ Ἀναγνώστη Καραβελοπούλου εἰς τοὺς αωδ'.*

Στάχωσις ἄνευ περικαλύμματος, τὸ δὲ νῶτον φέρει τεμάχιον λινοῦ ὑφάσματος.

54.

Χαρτ. Διαστ. 0,212×0,152. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 113.

Φυσικῆς τὸ μηχανικὸν μέρος, μετὰ σχημάτων.

Φ. 97β : *τέλος τῇ 30 Ἰουλίου 1838 ἐν Ἄνδρῳ.*

Ὁ κῶδιξ προέρχεται ἐκ δωρεᾶς Καλλινίκου Τερζοπούλου, ἀρχιεπισκόπου Ἀργολίδος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

55.

Χαρτ. Διαστ. 0,22×0,166. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 357.

Μαθηματάριον, διὰ τῆς ψυχαγωγίας ἑρμηνευθέντας λόγους Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ τ ο ῦ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ῦ περιέχον, ὡς ἀκολούθως : φ. 1α εἰς ἱερομάρτυρα Κυπριανόν, φ. 20β ἐπιτάφιος εἰς τὸν ἑαυτοῦ πατέρα, φ. 69β εἰς Ἥρωνα τὸν φιλόσοφον, ἀπὸ τῆς ἐξορίας ἐπανελθόντα, φ. 91β εἰς Καισάριον τὸν ἑαυτοῦ ἀδελφὸν ἐπιτάφιος, φ. 123α ἀπολογητικὸς τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς ἕνεκεν, φ. 211α κατὰ Ἰουλιανοῦ βασιλέως στηλιτευτικὸς δεύτερος, φ. 259α πρὸς τοὺς καλέσαντας ἐν τῇ ἀρχῇ καὶ μὴ ἀπαντήσαντας μετὰ τὸ γενέσθαι πρεσβύτερον, φ. 266α εἰς τὸν πατέρα σιωπῶντα διὰ τὴν πληγὴν τῆς χαλάζης, φ. 294α περὶ φιλοπτωχίας, φ. 342β πρὸς τοὺς πολιτευομένους Ναζιανζοῦ ἀγωνιῶντας καὶ τὸν ἄρχοντα ὀργιζόμενον.

Στάχωσις βυρσίνη, αἱ πινακίδες ἐπικεκαλυμμέναι διὰ χρωματιστοῦ στιλπνοῦ χάρτου. Ὁ κῶδιξ φέρει παλαιὰν κατὰ σελίδας ἀρίθμησιν.

56.

Χαρτ. Διαστ. 0,213×0,16. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 353.

Ἀκέφαλος.

Μαθηματάριον περιέχον διὰ τῆς ψυχαγωγικῆς ἑρμηνείας α) ἐπιγράμματα εἰς γεγονότα Κ. Διαθήκης (φ. 1α), β) Θ ε ο δ. Π ρ ο δ ρ ό μ ο υ, Τετράστιχα ἰαμβικὰ εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ Παλαιᾷ Γραφῇ (φ. 5α), γ) τ ο ῦ α ὐ τ ο ῦ, Ὅμοια καὶ ἡρωοελεγεῖα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῷ τετραευαγγελίῳ (φ. 94α), δ) ἑρμηνεία τῶν ἀναβαθμῶν κατ' ἤχους (φ. 150α), ε) ἑρμηνεία εἰς διαφόρους κανόνας ἑορτῶν, ἤτοι Εὐαγγελισμοῦ, Τ. Σταυροῦ, Χριστουγέννων, Θεοφανείων, Ὑπαπαντῆς, Βαΐων, Μ. Ἑβδομάδος, Πάσχα, Πεντηκοστῆς, Κοιμήσεως (φ. 158α), ς) Φ ω τ ί ο υ π α τ ρ ι ά ρ χ ο υ, ἐκ τῆς πρὸς Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας ἐπιστολῆς.. (φ. 270α) καὶ ζ) ἐπιγράμματα εἰς γεγονότα Κ. Διαθήκης

Εἰς τὰ ἀνωτέρω περιεχόμενα ἀντιστοιχοῦν αἱ ἀκόλουθοι χρονολογίαι διδασκαλίας ἐν τῇ Σχολῇ Δημητσάνης :

Φ. 4β : *κατὰ τὸ 1806 ἐδιδάχθημεν τὰ μαθήματα αὐτὰ ὑπὸ τοῦ μακαρίτου π. Ἀγαπίου παπα - Ἀντωνοπούλου, ὁ ὁποῖος ἀπεβίωσε κατὰ τὸ 1812. Ἰωάννης ἱερεὺς Σακελλαρίου. Ἐν Δημητζάνῃ τῇ 2 Αὐγ(ούστου) 1871.*

Φ. 206β : *Τέλος τοῦ κανόνος τῆς Ὑπαπαντῆς τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐν ἔτει 1807.*

Φ. 214α : *Τέλος τοῦ κανόνος τῆς Βαϊφόρου, ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ 20 1807 ἔλαβε τέλος.*

Φ. 226β : *Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα· εἴληφε τέρμα καὶ ὁ παρὼν κανὼν τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Εης. 1808 φευρ. 31* (sic).

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Φ. 241α : *Εἴληφε τέρμα καὶ ὁ παρὼν κανὼν ὁ ἀναστάσιμος, ἐν ἔτη χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ὀγδόῳ ἐν μηνὶ Μαΐῳ 17 καὶ ἔστω εἰς ἐνθύμησιν τῶν μεταγενεστέρων. Ἡμέρᾳ Δευτέρᾳ ἐτελειώθη αὐτὸς καὶ Τρίτη σὺν θεῷ ἐκάμαμεν ἀρχὴν τῆς ἁγίας Πεντηκοστῆς καὶ ἔστω εἰς ἐνθύμησιν.*

Φ. 251α : *εἴληφε τέρμα καὶ ὁ παρὼν κανὼν ἐν ἔτη χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ὀγδόῳ κατὰ μῆναν Ἰούνιον καὶ ἔστω εἰς ἐνθύμησιν καὶ οὕτος καθὼς κτ :*

φ. 349β : *εἴληφον τέρμα αὗται αἱ τοῦ Φωτίου πρὸς τὸν Μιχαὴλ τὸν ἄρχοντα Βουλγαρίας, ἐν ἔτει σωτηρίῳ 1804 ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ 2.*

Στάχωσις βυρσίνη, ἧς ἡ ὀπισθία πινακὶς κατεστραμμένη, ὡς καὶ φύλλα τινὰ (325 κἑξ.) κατὰ τὸ ἄνω ἥμισυ αὐτῶν.

57.

Χαρτ. Διαστ. 0,204×0,158. Αἰὼν ΙΖ'. Φ. 275.

Φ. 11α. Μαξίμου Πελοποννησίου τοῦ ὁμολογητοῦ, Κυριακοδρόμιον. Προτάσσεται (φ. 2α) Ἀδήλου, Λόγος εἰς τὴν Ὕψωσιν τοῦ Τ. Σταυροῦ κλπ.

Ἐν φ. ἐπικεκολλημένῳ τῆς προσθίᾳ ἔσωθεν πινακίδι ἡ ἀκόλουθος σημείωσις διὰ χειρὸς οὐ τῆς τοῦ βιβλιογράφου :

† αὐτῶ τῶ θεί(ον) κ(αὶ) ἱερὸν κυριακοδρόμιον περιέχη δύο εὐαγγελιστάς, τὸν θί(ον) κ(αὶ) ἱερὸν ματθαῖ(ον) κ(αὶ) τὸν Λουκὰν ἔχη δὲ κ(αὶ) εἰς τ(ὴν) ἀρχήν του ἕναν λόγον εἰς τ(ὴν) ὕψοσην τ(οῦ) τιμίου κ(αὶ) ζοωπιοῦ στ(αυ)ροῦ κ(αὶ) πῶς εὗρεν αὐτὸν ἡ μακαρία Ἑλένη. Μεθ' ὅ :

† ὑπάρχη δὲ αὐτῶ κάμοῦ τοῦ εὐτελοὺς κ(αὶ) ἐλαχίστου.

Ἱλαρίωνος (;) ἱερομονάχου ἐκ τῆς μον(ῆς) τοῦ Κ^ου^τλ^ου^μ^ου^σι^ου^ <Κουτλουμουσίου> ἐξ ἁγίου ὄρους τοῦ ἄθων(ος) κ(αὶ) μϋδὶς εἰστερήσι αὐτῶ διχῶς (τῆς) ἐμ(ῆς) γνώμης ἵνα μὴ λάβη τῶ ἐπιτίμι(ον) ἴγουν (τὰς) ἀρ(ὰς) τὸν τι κ(αὶ) η θεοφώρον π(ατ)έρων κ(αὶ) ἐμοῦ τοῦ ἁμαρτολοῦ :— ἰοῦ ποτὲ γεωργήου κουζούβαρϊ εἰοῦ ὑπάρχι κ(αὶ) εἶναι ἐκ νίσσος ἄνδρον.

Φ. 1α δι' ἄλλης χειρός :

† τω παρ(ὸν) βιβλήων ὠνω μα ζαι ται κι ρι ακο δρώ μη(ον) εἰ πάρ χη δὲ κα μού του εὐτελοὺς κ(αὶ) ελα χί στου νεκτάρίοῦ ·ἱ·ερο μονάχου αρι στη ωτη τω ἐπή κλη(ον) πεδέναΐτης· νεκτάριος ιερομ(όναχος).

Στάχωσις βυρσίνη καστανόχρους. Εἰς τὰ ἄκρα τῶν ἐπικεκαλυμμένων διὰ βύρσης πινακίδων διακρίνονται αἱ ὀπαὶ ἀφ' ὧν ἐκρέμαντο ἱμάντες ἀσφαλίζοντες τὸν κώδικα. Ὁ χάρτης βαρὺς καὶ σκληρός, ἡ δὲ γραφὴ ἐπιμελής.

58.

Χαρτ. Διαστ. 0,212×0,164. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 76.

Ἀκέφαλος, κολοβός.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

1. (φ. 1α). Στοιχεῖα μεταφυσικῆς κατ᾿ ἐρωταπόκρισιν. Ἀρχ.: *Ζήτημα ια' κεφ. ια. Ἀνίσως τὸ νὰ εἶναι τινὰς εἰς κόλασιν παντοτινὴν εἶναι βαρύτερον ἀπὸ τὸ νὰ μὴν εἶναι παντάπασιν, πῶς ὁ θεὸς ἔπλασεν ἐκείνους ὁποὺ ἔμελλον νὰ κολασθοῦν διὰ τὲς ἁμαρτίες τους, τὸ χειρότερον προτιμήσας ἀπὸ καλλιώτερον;* Εὐθὺς μετὰ τὸ πέρας τοῦ κεφαλαίου γίνεται μεταφορὰ εἰς ἀρχαῖον λόγον, οὕτως: *εἰ τὸ ἐν κολάσει διηνεκεῖ εἶναι τοῦ μηδόλως εἶναι χαλεπώτερον, πῶς ὁ θεὸς τοὺς μέλλοντας κολάζεσθαι ἐξ οἰκείων ἁμαρτιῶν παρήγαγε τὸ χεῖρον μᾶλλον...*

2. (φ. 9α). Λογική. Προσφωνεῖται τῷ ὁσιωτάτῳ Κοσμᾷ, ἐπισκόπῳ Μαϊουμᾶ.

Φ. 51β: *Τέλος καὶ τῷ θεῷ δόξα, θεοῦ τὸ δῶρον καὶ Ἰωάννου πόνος.* Ἐκ σημειώσεως φ. 1α πληροφορούμεθα ὅτι τὸ βιβλίον εἶναι: *ἐκ τῶν τοῦ Πολυχρονίου Καρακάλου δωρεὰ εἰς τὴν Σχολὴν Δημητζάνης.*

Στάχωσις ἐξηρθρωμένη.

59.

Χαρτ. Διαστ. 0,215×0,165. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 167.
Κολοβός.

Εὐθυμίου Ζιγαδηνοῦ, Ἐξήγησις εἰς τὸ Ψαλτήριον. Περιέχει ψαλμοὺς 1–50. Ἐκ τῆς νοτίδος ἐπῆλθε μεγίστη φθορὰ εἰς πλεῖστα φύλλα, ἰδία ἐν ἀρχῇ τοῦ κώδικος. Κατὰ σημείωσιν φ. 13α: *καὶ τοῦτο τοῦ πρωτοσυγκέλλου λαδᾶ.*

Στάχωσις βυρσίνη μέλανος χρώματος. Αἱ πινακίδες ἐπικεκεκαλυμμέναι δι᾿ ἐγχρώμου λείου χάρτου.

60.

Χαρτ. Διαστ 0,213×0,168. Αἰὼν ΙΗ'. Φ. 239.
1. (φ. 1α). Ἀρχὴ τῆς τάξεως καὶ ἀκολουθίας τοῦ ἱεροῦ νιπτῆρος.
Φ. 23β: *Νεκτάριος ἱερομόναχος αψξζ'.*

2. (φ. 25α). Ἀββᾶ Μαξίμου, τοῦ φιλοσόφου καὶ μάρτυρος, Ἀπομνημονεύματα, ἤτοι Ἐκλογαὶ ἐκ διαφόρων βιβλίων τῶν τε καθ᾿ ἡμᾶς ἁγίων καὶ ἑτέρων φιλοσόφων.

Στάχωσις διὰ βύρσης χρώματος μέλανος, κατὰ τὸ νῶτον ἐφθαρμένης ὡς καὶ εἴς τινα σημεῖα τῶν πινακίδων.

61.

Χαρτ. Διαστ. 0,222×0,14. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 150.
1. (φ. 2α). Εὐριπίδου, Ἑκάβη. Νεοελληνικὴ μετάφρασις.
Φ. 1α: *τὸ παρὸν τετράδιον ὑπάρχει ἐμοῦ Εὐθυμίου Καστόρχη, τοῦ ἐκ Δημητζάνης. 1828 Ἰουλίου 17 Δημητζάνα.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

2. (φ. 39α). Ε ὐ θ. Κ α σ τ ό ρ χ η, Λόγος εἰς τὴν πολιοῦχον Δημητζάνης Ἁγίαν Κυριακήν, ῥηθεὶς τῇ 7 Ἰουλίου 1829 ἐν Δημητσάνῃ [1].

3. (φ. 51α). Ἑλληνικὴ ἱστορία τῶν ἀρχαίων χρόνων, ἐρανισθεῖσα ἐκ διαφόρων συγγραφέων.

Τὸν κώδικα, μετὰ βυρσίνης σταχώσεως, ἀπετέλεσαν ἐπὶ μέρους τετράδια ἀνίσου μεγέθους.

62.

Χαρτ. Διαστ. 0,21×0,155. Αἰὼν ΙΗ΄. Φ. 141.

Μαθηματάριον, ἐν ᾧ ἐξηγοῦνται διὰ τῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας ἐκλογαὶ ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ποιητῶν, ἀπὸ δὲ φ. 139β – 141β περιέχονται γραμματικοὶ κανόνες.

Φ. 139β : *αψμθ΄ σεπτμ(β)ρί(ου) λ΄ αἴδοσα τὸν ἄρχοντα κυρίτζη κονσταντάκιν γροσια τὸν ἀρῆθμὸν 30 να τὰ βάλι εἰς τὸ διάφορο. ὁμίως κ(αὶ) πτερσινὰ γροσια τὸν ἀρῆθμὸν 100 κ(αὶ) αὐτὰ εἰς τὸ διάφορον : αψμη΄ ὀκτοβρίου ιγ΄.*

ἕτερα γροσια—21 νοεμβρίου α΄.

Στάχωσις διὰ βύρσης μελανῆς, ἥτις κατὰ τὴν πρόσοψιν τῶν πινακίδων φέρει ἔντυπα κοσμήματα. Κατὰ σημείωσιν φ. 1α εἶναι : *ἐκ τῶν τοῦ Πολυχρονίου Καρακάλου, δωρεὰ τῇ Σχολῇ Δημητζάνης τῇ 16 Ἀπριλίου 1873.*

63.

Χαρτ. Διαστ. 0,213×0,154. Αἰὼν ΙΖ΄ – ΙΗ΄. Φ.213.

1. (φ. 1α). Λόγοι εἰς διαφόρους Κυριακὰς καὶ ἑορτάς, μετὰ ἐρανισμάτων ἐκ διαφόρων συγγραφέων. Πρὸ ἑκάστου λόγου βραχεῖα σημείωσις ἀναφέρεται εἰς τὸν χρόνον τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ λόγου, π.χ. φ. 8 εἰς τὴν ἑορτὴν

---

[1] Εἰς τὸν λόγον τοῦτον ὁ ὁμιλητὴς ἀναφέρεται καὶ εἰς τὰ κατὰ τὴν Σχολὴν Δημητσάνης πράγματα κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην, τῇ ὑποδείξει προφανῶς τῆς διευθύνσεως αὐτῆς. Οὕτως ὁμιλῶν διὰ τὰ ἐκ τῆς παιδείας ἀγαθὰ καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς ὠφελήματα διὰ τὴν Δημητσάναν ἀπαριθμῶν μνημονεύει τοὺς διδασκάλους Γεράσιμον, Ἀγάπιον, ἱερομονάχους, Ἀγάπιον, Δανιὴλ καὶ Παρθένιον μοναχούς, μεθ᾽ ὃ ἀναμιμνήσκεται τῶν περιφήμων λόγων τοῦ Ἀγαπίου καὶ ἀναζητεῖ αὐτὸν νὰ ἴδῃ τὴν παρακμὴν τοῦ σχολείου καὶ βροντοφωνήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς ἀναδιοργανώσεως, τώρα ὁπότε οἱ ἐπίτροποι εἶχον ἀποσυρθῆ καὶ γενικὴ ἀδιαφορία περιέβαλλε τὴν φυτοζωοῦσαν Σχολήν, ἣν καὶ οἱ διδάσκαλοι ἠπείλουν νὰ ἐγκαταλείψουν. Περαιτέρω κάμνει ἔκκλησιν, νὰ παραμείνουν οἱ γονεῖς μετὰ τὸ πέρας τῆς λειτουργίας, διὰ νὰ συσκεφθοῦν καὶ ἐκλέξουν ἐπιτρόπους. Δὲν χρειάζονται—λέγει—χρήματα, διότι ὑπάρχουν ἄλλοι ζηλωταὶ τῆς δόξης τοῦ σχολείου, ὡς ὁ ἀποθανὼν Βουτζόπουλος <=Μπουσόπουλος>, ὅστις ἀφῆκεν ἀρκετὴν ποσότητα εἰς τὸ σχολεῖον. Τέλος ἀναγινώσκει ἀναφορὰν τῶν μαθητῶν πρὸς τοὺς γονεῖς των, οὓς καλοῦν νὰ συνέλθουν εἰς τὸ σχολεῖον πρὸς ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

τοῦ ἁγίου Ἰακώβου τοῦ ἀδελφοθέου, 1692 Ὀκτωβρίου 23. Χρονικὸ διάστημα, καθ' ὃ ἐγράφησαν οἱ λόγοι οὗτοι, εἶναι 1670 – 1707, ἄνευ τηρήσεως τῆς φυσικῆς σειρᾶς. Ὁ γράφων χειρίζεται καλῶς τὴν ἁπλουστέραν γλῶσσαν, χρησιμοποιῶν εἰκόνας καὶ παρομοιώσεις καὶ πολλὰς ποιητικὰς ἐκφράσεις. Οὕτω π.χ. (φ. 11α) εἰς τὴν Γ' Κυριακὴν τῶν νηστειῶν : *Ἐπιθυμῶν ὁ ἱδρωμένος διαβάτης νὰ εὕρῃ ἕνα δένδρον εὐσκιόφυλλον, νὰ καθίσῃ νὰ ἀναπαυθῇ..., ζητεῖ ὁ διψασμένος δρομεὺς μίαν βρύσην δροσερὰν εἰς τὴν πολλὴν στράταν τοῦ κυνηγίου του..., ζητεῖ νὰ εὕρῃ ὁ ξενιτεμένος κῆπον εὐανθῆ, διὰ νὰ λάβῃ ἀναψυχήν... Ὁ σταυρὸς εἶναι τὸ δένδρον τῆς ἀναπαύσεως, τὸ πλατύφυλλον, τὸ θεοδώρητον, ἡ πηγὴ τῆς Ἐδέμ...*

Φ. 54β : *αψζ' τὴν ἔκαμα (τὴν ὁμολογίαν) εἰς τὸ κάστρον τῆς Ἀνατολῆς τὸ παλαιόν.*

Φ. 177α : *Ἰστέον ὅτι τοῦτον τὸν λόγον δὲν τὸν ἐσύνθεσα ἐγώ, ἀλλ' εὗρον αὐτὸν οὕτω γεγραμμένον· σὺ δὲ ὦ ἀναγνῶστα, ὅσα μὲν νοήματα ἔχει καλὰ λάβε καὶ μετάφρασον εἰς γλῶσσαν καλὴν καὶ λέγε, ὅσα δὲ μὴ ἀποδίωξε ἢ διόρθωσον κατὰ δύναμιν. Ἀζαρίας.*

Ἐν τέλει τοῦ κώδικος, φ. 190α λόγοι τινὲς Ἰ ω. Χ ρ σ ο σ τ ό μ ο υ, εἰς τὸν νιπτῆρα, τὸ ἅγιον Πάσχα, περὶ τῆς ἁγίας Τριάδος, μεθ' ὃ φ. 209 – 213 δοκίμια κονδυλίου.

Στάχωσις διὰ ὑφάσματος.

64.

Χαρτ. Διαστ. 0,22×0,155. Αἰὼν ΙΖ'. Φ. 132.

Ἀκέφαλος κολοβός.

Χρονογράφος ἐν περιλήψει.

Ἐξηρθρωμένος.

65.

Χαρτ. Διαστ. 0,209×0,16. Αἰὼν ΙΘ'. Φ. 157.

1. (φ. 49α). Ἀ γ α π η τ ο ῦ δ ι α κ ό ν ο υ, Ἔκθεσις κεφαλαίων παραινετικῶν, διὰ τῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας ἑρμηνευθέντων.

2. (φ. 71α, 81α). Γ ρ η γ ο ρ ί ο υ Ν α ζ ι α ν ζ η ν ο ῦ, α) Γνῶμαι μονόστιχοι παραινετικαὶ κατ' ἀλφάβητον· β) περὶ τῶν τοῦ βίου ὁδῶν (φ. 75α)· γ) εἰς Μ. Βασίλειον ἐπικήδια (φ. 78α)· δ) τετράστιχα (φ. 89α). Ψυχαγωγικῶς.

3. (φ. 74α). Ἰ γ ν α τ ί ο υ σ κ ε υ ο φ ύ λ α κ ο ς, Παραίνεσις τοῖς νέοις κατὰ στοιχεῖον, ψυχαγωγικῶς.

4. (φ. 119α). Χρηστοήθεια διὰ στίχων ἰάμβων Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ.

Φ. 100α : *Τέλος τῶν τοῦ θείου Γρηγορίου τετραστίχων, τῷ δὲ θεῷ ἔστω κλέος μέγα. αωε^ω Ἰανουαρίου ϛ^η τῶν Φώτων. Δημητρίου Ζιγο(βιστινοῦ) καὶ τόδε.*

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

Φ. 156β : *Καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ἐμοῦ Ἀναγνώστου Γεωργοπούλου τοῦ ἐκ Ζυγοβιστίου.* Καὶ περαιτέρω διὰ χειρὸς μεταγενεστέρας : *καὶ τόδε πρὸς τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ἐμοῦ Ἀθανασίου Φωτεινοπούλου ἐκ Ζυγοβιστίου τὴν 8 Δεκεμβρίου 1837.*

Στάχωσις καστανόχρους βυρσίνη. Ἐπὶ τῆς καλυπτούσης τὰς πινακίδας τοιαύτης ἔντυποι ῥόμβοι καὶ κοσμήματα. Φύλλα ἱκανὰ περικεκομμένα. Ὁ κῶδιξ ἐκ δωρεᾶς Δ. Π. Παππούλια.

66.

Χαρτ. Διαστ. 0,213×0,146. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 205.

1. (φ. 1α). Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Περὶ τῶν καθ' ἑαυτὸν ἔπη, δι' ὧν παροξύνει λεληθότως ἡμᾶς πρὸς τὸν ἐν Χριστῷ βίον.

2. (φ. 105α). Θεοδώρου Προδρόμου, Τετράστιχα ἰαμβικὰ καὶ ἡρωοελεγεῖα εἰς τὰ κεφαλαιωδῶς ῥηθέντα ἐν τῇ παλαιᾷ Γραφῇ.

3. (φ. 182α). Θεόγνιδος Μεγαρέως-Σικελιώτου, Γνῶμαι ἐλεγειακαί.

Τὰ κείμενα, λίαν ἐπιμελῶς γεγραμμένα, ἑρμηνεύονται διὰ τῆς γνωστῆς μεθόδου τῆς ψυχαγωγίας Ὁ κῶδιξ ἐκ δωρεᾶς Πολυχρονίου Καρακάλλου, κατὰ τὸ ἐν φ. 1α σημείωμα. Καστανόχρους βύρσα περικαλύπτει τὸν κώδικα, ἐπὶ τῶν πινακίδων ἔντυπον κόσμημα παριστᾷ ἐντὸς ἀνοικτοῦ ῥόμβου τὸν Χριστὸν ἀναστάντα, ὄπισθεν δὲ τὸν Χριστὸν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, μετὰ τῆς Παρθένου καὶ τοῦ Ἰωάννου.

67.

Χαρτ. Διαστ. 0,212×0,15. Αἰὼν ΙΖ΄. Φ. 130.

Κολοβός.

Κῶδιξ νομικῆς ὕλης. Ὁ βιβλιογράφος καθορίζει ὡς ἑξῆς (φ. 8αβ) τὸ περιεχόμενον τοῦ κώδικος, προσφωνῶν : τοῖς ἁπανταχοῦ εὑρισκομένοις χριστωνύμοις λαοῖς, ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς, ἐν Κυρίῳ χαίρειν :

«Θησαυρ(ὸς) κεκρυμμέ(νος) καὶ πηγὴ ἐσφραγισμένη εἰς ὠφέλειαν ἐν ἀμφοτέροις, ὥς φησιν ἡ θεία Γραφή. Τοῦτο εἰδὼς ἐγὼ ὁ εὐτελὴς ἠβουλήθην βαλεῖν πᾶσαν τὴν ἐλπί(δα) εἰς τ(ὴν) τοῦ υἱοῦ καὶ θ(εο)ῦ λόγου μ(ητέ)ρα τὴν πανένδοξον κυρίαν ἡμ(ῶν) ὑπεραγί(αν) θ(εοτό)κον, δι' ἱκεσί(ας) τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου πρωτομάρτ(υρος) καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, ὅπως μὴ ἐάσῃ τὸν θησαυρ(ὸν) κεκρυμ(μένον), οὐδὲ τὴν πηγ(ὴν) ἐσφραγισμένην· δηλονότι τὰ τ(ῶν) θεί(ων) νόμων κεφάλαια μετενεγκεῖν εἰς λέξιν ἁπλὴν καὶ ποιήσας ἐκλογὴν εἰς πάντας τοὺς ἐγκρίτους καὶ ἀναγκαί(ους) τ(ῶν) θεί(ων) καὶ ἱερῶν ἀποστό(λων) κανόνας καὶ τ(ῶν) ἁγί(ων) συνόδ(ων) τ(ῶν) θεοφόρων π(ατ)έρων καὶ ἑτέρ(ων) ἁγιωτάτ(ων ἀρχιερέων καί τινας νεαρὰς βασιλέων καὶ τ(ῶν) ἄλλων ὅσοι μετ' ἐπιμελεί(ας) συνέγραψ(αν) καὶ ἐντυπῶσαι αὐτ(οὺς) κεφαλαιωδῶς ὑμῖν τοῖς φιλομαθέσιν

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212

οὐ κ(α)τ(ὰ) γλῶτταν Ἑλλάδος, ἀλλὰ φράσιν κοιν(ήν), διὸ μηδεῖς ὑμῶν ἀξιῶ ὅσοι τουτὶ τὸ βιβλίον προθύμως ἀνὰ χεῖρ(ας) κατέχειν βούλεσθαι εἰς κατηγορί(αν) ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ καὶ ἀμαθῆ μὴ βάλλητε τῷ τὰ καλῶς ἔχοντα καὶ ἐν φράσῃ ἀκριβῆ εὑρησκόμενα εἰς ἁπλὴν λέξιν βαλεῖν βουληθέν(τα)· οἶδα γὰρ ἀκριβῶς ὥς τινες τ(ῶν) πρὸ ἡμ(ῶν) καὶ τῶν νῦν εὑρισκομ(ένων) τοῦτ(ο) πεποιήκασι ὃ καὶ ἡμᾶς εἰς τοῦτ(ο) κινηθῆναι ἠνάγκασαν· ἀλλ᾽ οἱ ἀναγινώσκοντες τοῦτο τ(ὴν) τῶν εὐχῶν χορηγίαν μὴ ὑστερήσητε δέομαι τοῖς πλεῖστα κοπιάσ(ασι) περὶ τούτων καὶ ἱδρῶ(σι) πολλοῖς εἰς λέξιν ἁπλὴν ταῦτ(α) πάντα μεταβαλεῖν· ὃς δὲ βούλεται εὑρεῖν τὰ τοῦ λεχθέντος βιβλίου κεφάλαια τ(ὸν) ἐπ᾽ αὐτῷ γινόμε(νον) πίνακα μετ᾽ ἐπιμελεί(ας) ἀναγινωσκέτω καὶ οὕτω ῥαδίως γενήσεται ὑμῖν τὸ ἀμφισβητούμ(ενον)· ἔρρωσθε. Ἥνυσται αὕτη ἡ βίβλος μ(ε)τ(ὰ) πολλοῦ μόχθου, ἐν ἔτει ζρλς^{ῳ} ἰνδ(ικτιῶνος) ια^{ης}, ἀπὸ δὲ Χ(ριστο)ῦ ἡμ(ῶν) γεννήσεως α^{ῳ} χ^{ῳ} κ^{ῳ} η^{ῳ}, μαρτίῳ κγ^{η}.

Ὄντως προτάσσεται πίναξ τῶν περιεχομένων κεφαλαίων.

Ὁ κῶδιξ ἐχρησιμοποιεῖτο συχνότατα, ἕνεκα τούτου δὲ τὰ φύλλα αὐτοῦ ἐφθάρησαν, σχεδὸν καταστάντα ἀηδῆ. Ἡ βύρσα τῆς σταχώσεως κατεστραμμένη, αἱ δὲ ξύλινοι πινακίδες ἀπεγυμνώθησαν. Ἴχνη μόνον σῴζονται παλαιοῦ θηλυκωτῆρος.

Ὁ κῶδιξ εἶναι συνεσταχωμένος μετ᾽ ἐντύπου, ἐκ δωρεᾶς Καλλινίκου Καστόρχη, ἐπιγραφομένου οὕτως : *Ἐξομολογητάριον, ἤτοι βιβλίον ψυχωφελέστατον, περιέχον διδασκαλίαν σύντομον πρὸς τὸν πνευματικόν, πῶς νὰ ἐξομολογῇ... συνερανισθὲν μὲν ἐκ διαφόρων διδασκάλων καὶ εἰς ἀρίστην τάξιν ταχθὲν παρὰ τοῦ ἐν τῷ Ἁγίῳ Ὄρει ἀσκήσαντος ἀοιδίμου διδασκάλου Νικοδήμου, ἕκτη ἔκδοσις, ἐν Βενετίᾳ 1852*[1].

68.

Χαρτ. Διαστ. 0,22×0,15. Αἰὼν ΙΘ΄. Φ. 165.

Ἀκέφαλος, κολοβός.

1. (φ. 1α). Καλαντάριον τοῦ ἐνιαυτοῦ.
2. (φ. 12α). Βροντολόγιον καὶ σεισμολόγιον τῶν 12 ζωδίων.
3. (φ. 34α). Ἰατροσόφιον ἐκλελεγμένον ἐκ πολλῶν βιβλίων καὶ ἰατρῶν ἐμπείρων Γαληνοῦ, Ἱπποκράτους, Μελετίου, Ἰακώβου τοῦ Μαΐνης κλπ.
4. (φ. 163α). Ἀ δ. Κ ο ρ α ῆ, Σάλπισμα πολεμιστήριον. Ἀρχ. : *ἀδελφοί, φίλοι καὶ συμπατριῶται, ἀπόγονοι τῶν Ἑλλήνων...*

(Εἰς τὸν ἑπόμενον τόμον ἡ συνέχεια καὶ τὸ τέλος τοῦ ΚΑΤΑΛΟΓΟΥ)

ΤΑΣΟΣ ΑΘ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

---

[1] Τὸ βιβλίον περιέχει βιογραφίαν καὶ κατάλογον τῶν συγγραμμάτων τοῦ Νικοδήμου ὑπὸ τοῦ ἤδη ἐν τῇ εἰσαγωγῇ μνημονευθέντος δημητσανίτου Ὀνουφρίου Ἰβηρίτου. Βλ. Γ κ ί ν η - Μ έ ξ α, Ἑλληνικὴ βιβλιογραφία, τόμ. Β΄, σελ. 337.

Institutional Repository - Library & Information Centre - University of Thessaly
17/10/2023 13:19:45 EEST - 167.114.118.212